

СВОБОДА

Видає Український Народний Союз

Пам'ятаймо
про
Україну!

Рік 131, ЧИСЛО 21, П'ЯТНИЦЯ, 24 ТРАВНЯ 2024 РОКУ

1893

Vol. 131, No. 21, FRIDAY, MAY 24, 2024

\$2.00

Знищили російський корабель

Російський морський тральщик „Ковровец“

У ніч на 19 травня Військово-морські сили ЗСУ уразили російський морський тральщик „Ковровец“ у Криму. Це судно, що спеціалізується на пошуку, виявленні та знищенні морських мін. Цей корабель став частиною Чорноморської флотії у грудні 1974 року. Тоді він називався „Наводчик“. Росіяни декілька разів змінювали його назву. З 1982 року

він звався „Курський комсомолец“, а після розпаду СРСР повернув свою першу назву. Проте у липні 1999 року окупанти вигадали нову назву – „Ковровец“. Росіяни називали його одним з найкращих суден у дивізії морських тральщиків, і лідером серед кораблів бригади. „Ковровец“ брав участь у російській військовій операції у Сирії у 2016 році.

Війна переходить на новий етап

Засідання Контактної групи з питань оборони України за участю представників понад 50 країн світу.

Мирослав Ліскович, Київ

20 травня у віртуальному форматі пройшло чергове – 22-ге – засідання Контактної групи з питань оборони України за участю представників понад 50 країн світу. Традиційно за його підсумками найбільше цікавить, яку ж зброю отримає Україна. Але нині мова не лише про зброю,

нині ключову роль починає відігравати безпечна логістика, а також швидкість поставок. На останньому, зокрема, у переддень „Рамштайну“ наголосила Посол у США Оксана Маркарова, закликавши американських лідерів прискорити поставки зброї.

(Закінчення на стор. 15)

ХРОНІКА ВІЙНИ

Росія підвищила наступальну активність

- Російські загарбники не полишають спроб оточити Авдіївку в Донецькій області, штурмують біля Іванівського, Кліщіївки та Андріївки, але українські воїни тримають оборону. Найдинамічніша ситуація зараз на Куп'янському та Покровському напрямках, на яких 22 травня відбулася майже половина усіх боїв – 65 бойових зіткнень.

- На Харківському напрямку загарбники продовжують спроби просунутись в бік Липців. Чотири з шести атак Сили оборони відбили. Бойові дії тривають. Загарбники скинули три керовані авіабомби у район Вовчанська.

- На Куп'янському напрямку армія РФ 17 разів намагалася атакувати підрозділи українських військ. Зокрема, в районах населених пунктів Синьківка, Берестове, Невське, Макиївка, Стельмахівка та Сергіївка. Біля Сергіївки ворог діяв за підтримки штурмової авіації.

- На Сіверському напрямку українські воїни відбивають дві атаки ворога. Ситуація контрольована.

- На решті напрямків обстановка суттєвих змін не зазнала. Ворог завдав двох авіоударів по районах

сіл Макарівка Донецької області та Новоандріївка Запорізької області – це Времівський і Оріхівський напрямки.

- Українські захисники відбили атаку ворога в напрямку населеного пункту Слобожанське у Харківській області, також тривають бойові дії на півночі Вовчанська і в районі Стариці.

- На Харківщині оперативна обстановка залишається складною, вона динамічно змінюється, однак Силам оборони та всім задіяним підрозділам вдалося стабілізувати ситуацію, зокрема у Вовчанську.

- Російські окупаційні війська використовують цивільний автотранспорт для перекидання своїх підрозділів на Донеччину та Луганщину. Попри те, що Росія підвищила наступальну активність на північному сході України у Харківській області, інтенсивність російських атак на сході України також залишається високою.

- Від початку повномасштабного вторгнення Росії зникли безвісти понад 52 тис. українців, серед них 3,676 дітей.

Укрінформ

Усик став абсолютним чемпіоном світу

Абсолютний чемпіон світу Олександр Усик.

ЕР-РІЯД, Савдівська Арабія. – На Kingdom Arena український боксер Олександр Усик у 12-раундовому протистоянні 19 травня здолав британця Тайсона Ф'юрі і став першим в історії абсолютним чемпіоном світу у суперважкій вазі в епоху чотирьох головних поясів.

Наприкінці дев'ятого раунду українець відправив британця у нокаут. Три останні раунди пройшли в більш-менш рівній боротьбі з незначною перевагою українця. За підсумками двобою двоє з трьох суддів

(114:113, 115:112) віддали перемогу українцеві, один вирішив, що сильнішим був британець (113:114).

Ф'юрі завдав більшу кількість ударів, але точнішим був Усик.

У контракті боксерів прописаний пункт про реванш, тож наступний бій Усик-Ф'юрі заплановано на 12-13 жовтня в Ер-Ріяді.

До цього двобою 35-річний Ф'юрі виходив переможцем у 35 боях, і мав лише одну нічию. А Усик мав 21 бій, і

(Закінчення на стор. 7)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ Захисники Маріюполя усе ще в полоні

КИЇВ. – 20 травня минула друга річниця виходу захисників Маріюполя з „Азовсталі“, але понад 1,900 тих військових усе ще знаходяться в російському полоні. Вони пройшли пекло в Маріюполі, потім в Оленівці й зараз продовжують боротьбу в полоні. Кожного дня триває боротьба за звільнення з полону та повернення додому українських військових. 16 травня 2022 року за наказом командування Сил оборони розпочалася евакуація 2,500 українських військових із заводу „Азовсталь“ у Маріюполі. 20 травня росіяни вивезли останніх з них. Більшість захисників окупанти утримували в тимчасово окупованих Оленівці та Новоазовську. Згодом їх перевели у російські колонії. Станом на 2023 рік було повернуто лише кожного п'ятого із майже 2,500 полонених оборонців Маріюполя. (Укрінформ)

■ Триває переоблік резервістів

КИЇВ. – Близько 300 тис. українських українських військовозобов'язаних, призовників та резервістів уточнили свої дані в застосунку „Резерв+“, заявив речник Міністерства оборони Дмитро Лазуткін. За його словами, наразі виявлено 620 тис. завантажень „Резерву+“, і чимало людей досі знаходяться в черзі через те, що систему в застосунку в перший день її запуску було перевантажено. „Були певні технічні збої, але наразі всі технічні моменти практично виправлені, і за кордоном також вже можна через „Резерв+“ уточнити свої дані в усіх країнах світу, де є віськовозобов'язані українці“, – додав речник. Він зазначив, що на сьогодні застосунок „Резерв+“ є найбільш популярним. Електронний кабінет, в якому чоловіки призовного віку можуть оновити дані, запрацював 18 травня. (Укрінформ)

■ Завершили розслідування справи

Львів. – Правоохоронці завершили розслідування справи львівського бізнесмена Ігоря Гринкевича, який пропонував 500 тис. дол. керівництву Державного бюро розслідувань за сприяння у поверненні вилученого майна. Розслідуванням встановлено, що наприкінці грудня 2023 року підозрюваний намагався підкупити заступника керівника відділу ДБР. За 500 тис. дол. він просив сприяння у поверненні вилученого майна, яке знаходиться на території митного поста „Чайки“ Київської митниці. Також за ці кошти підозрюваний просив далі не проводити процесуальні дії та ухвалити рішення про закриття кримінального провадження. Правоохоронці затримали чоловіка під час передання 500 тис. дол. і повідомили про підозру. Під час досудового розслідування за клопотанням прокурорів був накладений арешт на майно підозрюваного. Наразі сторони знайомляться з матеріалами кримінального провадження. Після цього обвинувальний акт буде скерований до суду. Загалом правоохоронці повідомили про підозру п'ятьом особам у створенні та участі у злочинній організації й заволодінні чужим майном шляхом зловживання довірою (шахрайство), вчиненому в умовах воєнного стану, в особливо великих розмірах, злочинною організацією. (Укрінформ)

■ Замість військового квитка

КИЇВ. – Військовозобов'язані матимуть можливість згенерувати QR-код, який можна буде носити з собою замість військового квитка. Про це повідомив голова парламентської фракції „Слуга народу“ Давид Арахамія. „415 тис. українців оновили дані через платформу „Резерв+“. Наступний крок – генерація QR коду, який буде заміною необхідності носити з собою військовий квиток“, – поінформував Арахамія. „Резерв+“ – це мобільний застосунок для військовозобов'язаних, призовників і резервістів, який дозволяє оновити особисті дані в режимі онлайн. Доступний для завантаження на смартфонах через App Store та Google Play Market. (Укрінформ)

Українські депутати у Вашингтоні

ВАШІНГТОН. – Делегація народних депутатів Верховної Ради України протягом п'яти днів перебувала з офіційною візитою у Вашингтоні. На капітолійському пагорбі українські законодавці зустрічались із американськими. Серед іншого, Київ хоче заручитись двопартійною підтримкою Конгресу США, щоб закликати адміністрацію Байдена зняти політичну заборону використовувати зброю США для ударів по території РФ.

Серед основних тем перемовин голова парламентської фракції „Слуга народу“ Давид Арахамія виділив три пункти: дозвіл вести вогонь у відповідь по військових об'єктах на російській території за допомогою американського озброєння, збільшення кількості пілотів, які навчатимуться у США оперувати винищувачами F-16 та майбутній вступ України в НАТО.

„Перше і найголовніше – це працювати з Конгресом та з адміністрацією над тим, щоб позбутися політичного рішення не використовувати американську зброю проти військових цілей на території РФ. З цим є певні проблеми, ви знаєте, що це політичне рішення... Вже почались консультації щодо можливої, певної буферної зони, де міг би діяти такий дозвіл. Тож ми дійсно бачимо рух по цьому напрямку“, – розповів Арахамія „Голосу

Америки“ 16 травня.

Він переконаний, що Україна могла запобігти російському наступу на Харківщині, якби могла розбити російські сили ще на території Росії.

За словами голови фракції „Голос“ Олександри Устінової, яка також була в делегації, російська армія активно використовує обмеження, накладені на ЗСУ, для продовження своїх агресивних наступальних дій.

„Розуміючи, що ми не маємо права використовувати HIMARS на території Росії, вони виставляють всю свою техніку вздовж кордону і використовують її для того, щоб знищувати зараз Харківщину. А ми, в свою чергу, просто не можемо до них дістатись, тому що у нас є заборона на використання американської зброї на території РФ“, – пояснює депутатка. Коли вона розмовляла з конгресменами, то знайшла у них повне розуміння української позиції: „Я не зустріла жодної людини в Конгресі, яка би не підтримувала цю ініціативу. Усі розуміють, що нам треба дозволити, принаймні на певну кількість кілометрів, бити в середину Росії по військових об'єктах, тому що інакше ми не матимемо змоги себе захистити“.

(Закінчення на стор. 17)

У Конгресі закликають не обмежувати Україну

ВАШІНГТОН. – Комітет з розвідки Палати представників США оприлюднив звернення групи конгресменів від обох партій до Державного секретаря оборони Ллойда Остіна з закликом пришвидшити постачання озброєнь Україні. Законодавці також висловили свою „сильну підтримку“ наданню дозволу Україні атакувати цілі на території Росії та пропонують розширити навчання українців на американських винищувачах F-16.

Голова Комітету конгресмен-республіканець Майк Тернер з Огайо заявив, що Україні можна було б надати дозвіл атакувати стратегічні об'єкти в Росії „при певних обставинах“.

Законодавці вважають, що українці не можуть ефективно захищатися через політику адміністрації Джо Байдена, яку потрібно змінити.

„Наші українські союзники просять дозволу використовувати певні типи зброї, наданої США, для виконання операцій по стратегічних цілях в Росії чи на контрольованій Росією території. Це надзвичайно важливо, щоб адміністрація Байдена дозволила військовим провідникам України мати можливість здійснювати повний діапазон операцій, необхідних, щоб відповісти на неспровоковану атаку Росії на їхню суверенну територію“, – мовиться в листі, який до 21 травня підписали 13 конгресменів. Законодавці також вказують, що

Київ просить для захисту „великих міських територій“ принаймні сім додаткових систем „Патріот“.

„Ми закликаємо вас співпрацювати з нами, щоб пришвидшити постачання ресурсів, поки наші друзі в Україні продовжують захищати свою територію від brutального російського нападу та агресії“, – заявили конгресмени у зверненні до Л. Остіна, який 20 травня повторив позицію адміністрації Джо Байдена щодо невикористання американської зброї по території Росії.

Координатор стратегічної комунікації при Раді національної безпеки США Джан Кірбі сказав 17 травня, що США „не заохочують та не уможливають атаки з використанням зброї, переданої США, всередині російської території. Ця політика залишається незмінною“.

Минулого тижня під час візиту до Києва Державний секретар Ентоні Блінкен, відповідаючи на питання, чи США далі наполягають на тому, щоб американська зброя не використовувалася проти цілей на території Російської федерації, сказав, що США „не заохочували і не уможливлювали удари за межами України“. Правда, при цьому він додав: „Україна має сама ухвалювати рішення щодо того, як вести цю війну за захист своєї свободи, свого суверенітету і територіальної цілісності“.

Голос Амери́ки

Україна відновлює консульське обслуговування

КИЇВ. – Україна відновлює надання консульських послуг за кордоном чоловікам призовного віку після обмеження з 23 квітня. У Міністерстві закордонних справ України перерву у наданні послуг назвали „технічною паузою“, яка добігає кінця. Перерва була зумовлена переглядом правил мобілізації до армії. Сотні тисяч українських чоловіків призовного віку живуть за кордоном, а країна відчуває гостру нестачу військ, щоб захиститися від повномасштабного вторгнення Росії. Відтак, з 18 травня чоловіки віком 18-60 років, які перебувають чи постійно проживають за кордоном, мають можливість подати заяви на отримання консульських послуг. Несподіване призупинення викликало критику з боку закордонних українців та деяких законодавців, хоча Україна стикається з гострою нестачею військ, численними випадками ухилення від призову, зокрема нелегальним виїздом за кордон. За даними Евростату, близько 4.3 млн українців проживали в країнах Європейського союзу станом на січень 2024 року, з них

близько 860 тис. дорослих чоловіків.

Розслідувачі „BBC Eye“ та „Ukraine's Draft Dodgers“ раніше стверджували, що „майже 20 тис. чоловіків втекли з України, щоб уникнути призову“ попри заборону чоловікам віком 18-60 років залишати країну, що діє з лютого 2022 року.

„BBC Eye“ запитували у Румунії, Молдови, Польщі, Угорщини та Словаччини дані про незаконний перетин кордону. Згідно з отриманими відповідями, з лютого 2022 року по 31 серпня 2023 року 19,740 чоловіків незаконно перетнули кордон України з цими країнами.

За даними української влади, пише „BBC“, з 21,113 осіб, яких спіймали під час спроби втечі з країни, більшість – 14,313 – намагалися перетнути кордон пішки або вплав, а решта 6,800 намагалися використати отримані шахрайським шляхом офіційні документи із позначкою, що надає звільнення від мобілізації.

(Закінчення на стор. 9)

ПОДІЇ В УКРАЇНІ

День вишиванки у Тернополі

Михайло Михайлинин

ТЕРНОПІЛЬ. – У місті та області відбулися культурно-мистецькі заходи до Дня вишиванки „Незламний код нації“. Директорка департаменту культури і туризму обласної військової адміністрації Світлана Байталюк привітала воїнів і тернопільців, подякувала за внесок у збереження національних традицій. Вона сказала, що українські вишиванки вражають світ своєю красою та історією, роблять нас сильнішими. Співачка Оксана Чайківська, народна аматорська оркестра „Доля“ подарували музичні композиції про нерозривний зв'язок поколінь у вишиванках.

Переселенці з Центру підтримки „Я – Маріуполь“ представили сценку „Вишиванка єднає Україну“, на якій показали унікальні вишивані рушники та сорочки з рідного краю, який найбільше постраждав від війни. Також маріупольці вчилися вишивати узори з інших регіонів. У Тернопільському краєзнавчому музеї майстрині „Школи борщівської народної сорочки“ відкрили виставку національних та весільних вишитих строїв від 1940-их років і до сьогодні.

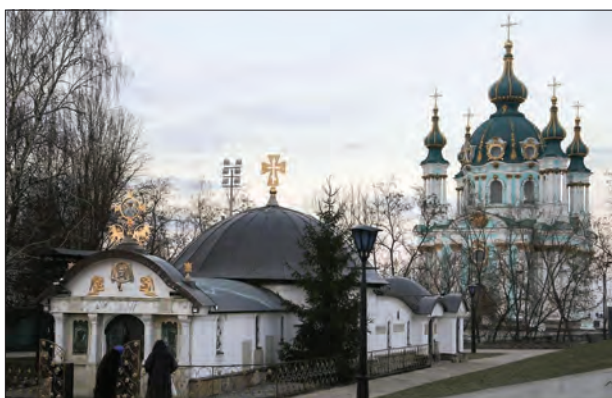
Захисники з Тернопільщини, воїни 105-ої окремої бригади тероборони ЗСУ показали українцям свої вишиванки та любов до національних символів в умовах війни. Недавно 44 солдати, сержанти та офіцери 82-го батальйону цієї бригади за проявлену мужність та хоробрість під час бойових дій отримали почесні нагороди від Міністра оборони України.

Красу вишиванок показують сестри Вероніка та Олеся Яреми.

лів в умовах війни. Недавно 44 солдати, сержанти та офіцери 82-го батальйону цієї бригади за проявлену мужність та хоробрість під час бойових дій отримали почесні нагороди від Міністра оборони України.

Знесено культову будівлю УПЦ Московського патріархату

Культова будівля Української православної церкви Московського патріархату до знесення.

Георгій Лук'янчук

У Києві на території Національного музею історії України демонтовано культову будівлю Української православної церкви Московського патріархату, яка була незаконно встановлена біля фундаментів Десятинної церкви і проіснувала понад 17 років. Господарський суд Києва 15 лютого, зобов'язав знести будівлю, яка порушує ансамбль археологічного комплексу „Десятинна церква“ і знаходиться в зоні пам'яток ЮНЕСКО, де заборонене нове будівництво. Знесення будівлі 18 травня стало вистражданим подарунком Національному музею історії України до Міжнародного дня музеїв.

Вишили рушник-оберіг

Олександр Костирко

ЧЕРКАСИ. – 16 травня у місті відбувся мистецько-патріотичний захід „Рушник вишиваю – оберіг закладаю“. Ініціатором заходу став Департамент соціальної політики. Спільно з майстринею вишивки Наталею Крамною-Таран та авторкою творчого опрацювання рушника, головою Черкаського обласного осередку Національної спілки майстрів народного мистецтва України Ольгою Мартиною, вишили традиційний черкаський рушник.

Протягом місяця у Галерії народного мистецтва працівники соціальної сфери відвідували майстер-класи народної майстрині Н. Крамно-Таран, де вчилися вишивати рушник-оберіг.

„Цей рушник характерний для Черкас. На ньому зображено дерево життя – символ вічності, сили та єднання. Особливими є стародавні техніки вишивання: гладь і тамбурний шов. У кожен стібок ми вкладали свої щирі побажання миру, здоров'я та благополуччя для українських воїнів, які захищають нашу землю“, – розповіла Н. Крамна-Таран.

Заступниця міського голови Марина Гаркава також долучилася до процесу вишивання.

„Цей рушник – це не просто виріб, це символ нашої єдності, нашої любові та підтримки українських захисників, – каже М. Гаркава. – Дякую всім, хто долучився до створення такого оберіга. Вірю, що він стане для наших воїнів справжнім

Майстер-класа народної майстрині Наталії Крамна-Таран. (Фото: Олександр Костирко)

щитом та захистить їх від ворожих куль та снарядів“.

Рушник-оберіг передали Черкаській капелянській службі.

„Від імені черкаської Територіальної оборони та всієї бригади дякую Департаменту соціальної політики, народним майстриням за те, що відновлює наші споконвічні українські традиції. Адже вишивка має глибоке значення для нашої нації, споконвіків вишиті сорочки та рушники супроводжували захисника на полі бою. Цей рушник разом з капелянами вирушить на передову і там буде оберігати наших захисників та захисниць“, – зазначив військовий капелян 118-ої окремої бригади Володимир Педько.

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ На села поїхали мобільні аптеки

КИЇВ. – Майже 90 відс. українських сіл не мають стаціонарних аптек. Тож доступ до ліків там обмежений. Чи не найгостріше це відчувають жителі прифронтових територій, де аптеки або не працюють, або зруйновані. А дістатися найближчого аптечного пункту, який нерідко розташований за 20-30 кілометрів, під силу не всім. Особливо людям старшого віку і людям із хронічними захворюваннями. Розв'язати проблему мають мобільні аптеки, які Уряд дозволив створювати у 2023 році. Цьогоріч у січні перша пересувна аптека почала курсувати на Харківщині, а далі проєкт впровадили ще у Черкаській, Миколаївській і Чернігівській областях. Пересувна аптека курсує за визначеним графіком. Її запустила мережа аптек „9-1-1“. Вона обладнана усім необхідним для торгівлі ліками: касовим апаратом, холодильником для зберігання препаратів, пристроями контролю за температурою і вологістю повітря. Це дозволяє зберігати всі лікарські засоби з дотриманням ліцензійних умов. Міністер охорони здоров'я Віктор Ляшко розповів, що на сьогодні в Україні працюють вже сім мобільних аптек. У Харківській області за перші місяці роботи мобільна аптека здійснила виїзди в 131 населений пункт. За програмою „Доступні ліки“ опрацювали 980 рецептів. (Українська правда)

■ Окупанти будують залізницю

ЗАПОРІЖЖЯ. – Залізниця, яку окупанти будують як альтернативу Керченському мосту, проходить уздовж лінії фронту та може бути уражена Силами оборони. Водночас окупанти будують гілку від Ростова до села Малогодне через Гранітне, яка далі поєднується з гілкою Маріуполь-Волноваха. Саме ця гілка може дозволити окупантам забезпечувати своє угруповання на Запорізькому напрямку навіть у разі втрати Кримського мосту. Згідно з прогнозами, за кілька місяців цією гілкою зможуть піти потяги із ворожою військовою технікою та особовим складом. Гілка наразі працює лише на одному відрізьку і повноцінно не функціонує. Для Сил оборони вона є законною ціллю, і українські захисники мають достатньо можливостей для її знищення. Про це повідомив начальник Центру стратегічних комунікацій Сил оборони півдня Дмитро Плетенчук. (Укрінформ)

■ Затримали агентуру Медведчука

КИЇВ. – Служба безпеки викрила у Києві підпільний осередок прокремлівського політпроєкту „Другая Украина“. Цю організацію в Росії очолював обвинувачений у державній зраді Віктор Медведчук, який координує свою діяльність з ФСБ. Агентурна група займалася інформаційними диверсіями проти України, дискредитувала Сили оборони, закликала українців скласти зброю і здатися окупантам. Вони облаштували підпільну студію у приватному помешканні на Київщині й виготовляли замовні анімаційні ролики. Готову медіапродукцію пересилали на погодження своєму куратору з Росії. Ним виявився Денис Жарких – колишній ведучий на каналах Медведчука, а наразі директор його організації „Другая Украина“ у Москві. Після затвердження антиукраїнський контент поширювався в інтернеті. Для цього фігуранти масово використовували підконтрольні Медведчукові інформресурси. За кожне відео учасники групи отримували гроші з Росії: у Києві готівку їм особисто передавав близький родич директора організації „Другая Украина“. (Укрінформ)

■ Вручили повістки депутатам

КАНІВ, Черкаська область. – 16 травня, у Каневі начальник Другого відділу Черкаського ТЦК та СП підполковник Роман Богдан прийшов познайомитися з депутатами міської ради та вручив їм повістки. Раніше на міську раду було направлено розпорядження щодо оповіщення депутатів, але є особи, які проігнорували це розпорядження. Повістки отримало шестеро депутатів міської ради. (УНІАН)

АМЕРИКА | СВІТ

■ В Росії заарештували генерала

МОСКВА. – В Росії 21 травня арештували генерал-майора Івана Попова „у підозрі в шахрайстві“. Він був головнокомандувачем російської 58-ої армії на південному Запоріжжі та продав метал, призначений для будівництва оборонних споруд. Насправді у липні 2023 року його звільнено з посади після того, як він критикував Міністерство оборони за незадовільну підтримку російських військ в Україні. На соцмережах з'явилося його звернення до своїх вояків, де він каже, що „порушив кілька додаткових питань“ з найвищим військовим командуванням, а відтак був звільнений з посади, бо вони „ відчували небезпеку від мене“. („Newsweek“)

■ Загинув президент Ірану

ТЕГРАН. – Президент Ірану Ебрагім Раїсі і його супутники, зокрема Міністер закордонних справ Хосейн Амір-Абдоллахан, були знайдені мертвими на місці аварії гелікоптера на північному заході Ірану. Аварія сталася 19 травня через погану погоду. Іранське законодавство передбачає, що в разі смерті президента влада переходить до першого віце-президента. Рада, що складається зі спікера парламенту, голови судової влади і першого віце-президента, має організувати вибори нового президента протягом 50 днів. Першим віце-президентом є Мохаммад Мохбер. Гелікоптер Е. Раїсі прямував до міста Тебріз, коли він впав поблизу міста Джольфа. Уряд Ірану заявив, що вертоліт був одним із трьох, які летіли в колоні, інші два успішно приземлилися в Тебрізі. Президент і його міністер були в Азербайджані раніше, щоб урочисто відкрити греблю з президентом Азербайджану Ільхамом Алієвим. Е. Раїсі обрали президентом у 2021 році, і відтоді для іранців були посилені обмеження щодо дотримання законів моралі. За його влади відбулося криваве придушення антиурядових протестів, викликаних смертю Махси Аміні після затримання поліцією через порушення кодексу носіння хіджабу. Він також активно наполягав на ядерних переговорах зі світовими державами, водночас дозволивши країні помітно розширити свою програму збагачення урану. (Радіо Свобода)

■ Посол Маркарова на “СBS”

ВАШІНГТОН. – Нині настав час ухвалити декілька сміливих рішень і надати Україні більше зенітно-ракетних комплексів Patriot для посилення протиповітряної оборони країни. Про це в програмі Face the Nation американського телеканалу “СBS” заявила Посол України в США Оксана Маркарова. „Ми вдячні США за те, що вони шукають Patriot. Проте нам потрібно більше. Настав час буквально прийняти сміливі рішення та надати нам більше цього, щоб ми могли побачити їх одразу, де вони нам необхідні“, – сказала вона і зазначила, що Київ хоче, щоб навчання українських військових проводилося в самій Україні. „Ми хотіли б, щоб в Україні проводилося більше навчань українських військових. Щоб ми не лише навчали наші війська, але й ставали інституційно сильнішими, будуючи там свою армію майбутнього, яка захищатиме не лише Україну, а й усіх нас від Росії“, – сказала вона. (Українформ)

■ Жертви бурхливого лету

БАНГ'КОК, Таїландія. – Літак авіолінії „Singapore Airlines“ відлетів з Лондону до Сінгапуру вночі 20 травня. На борту був 221 пасажир та 18 членів залоги. 21 травня після 11 годин лету літак опинився в зоні надзвичайно високої турбулентності, яка впродовж двох хвилин спричинила стрімке падіння літака. Внаслідок цього, потерпіли пасажирки, які не мали прив'язані паси безпеки: один пасажир-англійець загинув, а десятки були поранені, шестеро з них були в критичному стані. Літак мусів приземлитися в Банг'коку. Більшість пасажирів (56) були з Австралії, 47 були з Об'єднаного Королівства, а четверо зі США, з яких двоє зазнали поранення. Авіолінія та компанія „Боїнг“ видали заяви, складаючи співчуття жертвам та обіцяючи допомогу. („ABC News“)

Небезпека посттравматичного стресового розладу

Стефан Лашин з Нью-Йорку переслав до „Свободи“ інтерв'ю Михайла Ольшевського з Міхалом Білевичем на теми посттравматичного стресового розладу (ПТСР). Подаємо у перекладі „Свободи“ з польської мови уривок, що стосується України.

Міхал Білевич

На наших очах в Україні зростає покоління людей, психологічно зруйнованих війною. Відомий львівський психіатр Юрій Закаль, заступник генерального директора з лікувальної роботи Львівської обласної клінічної психіатричної лікарні (на жаль, 2023 року пішов з життя) попередив, що без масової програми роботи з жертвами ПТСР Україну після війни чекає вкрай важкий час.

Є, звичайно, дуже багато українських психіатрів і психологів, які працюють над цим вже зараз. І є також багато дій, вжитих міжнародними організаціями. Дослідження жакливі, і річ не в тому, що вони не стосуються нас. Ми щойно закінчили з доктором Анною Громовою велике дослідження українських біженців у Польщі, в якому ми також вимірювали ПТСР. Ми обстежили кілька тисяч людей. Українці, які живуть сьогодні в Польщі (понад 40 відс.) відповідають діагностичним критеріям ПТСР. Звичайно, це не означає, що ми ставимо індивідуальний діагноз – це скоріше скринінг, але з великою ймовірністю у них ПТСР, як у тих, хто приїхав після 2014 року, так і у тих, хто втік після початку повномасштабної війни.

– Чи робить Польща взагалі що-небудь з точки зору української травми, тому що це також

наша проблема? Наприклад, у польських психологічних консультаціях є психологи та психіатри, які розмовляють українською мовою та здатні надавати підтримку цим людям, але чи можуть шкільні психологи працювати з українською молоддю?

– Нещодавно завершилися дослідження українських внутрішніх біженців, і вони також показали дуже високі показники ПТСР, в тому числі серед молоді, яка, як правило, дуже психологічно стійка.

Ми не знаємо, яким буде посттравматичний стресовий розлад після війни в Україні, але роботу потрібно вести вже зараз, хоча б для того, щоб уникнути досвіду покоління наших бабусь і дідухів у Польщі.

– Як це можливо, що в країні, яка у 2015 році так ненавиділа біженців, у 2022 році зіткнулася з великим соціальним феноменом? Поляки прийняли українців, дали їм дах над головою. Можливо, ми хотіли показати, що ми не такі ворожі до незнайомців?

– Ні, це не було розраховано. Щоб зрозуміти феномен поведінки поляків, необхідно враховувати в основному почуття подібності доль і недовіру до держави. Обидва ці питання в певному сенсі характерні для історично травмованих суспільств. Поляки, побачивши українців, побачили в них самих себе, своїх дідів і прадідів. Втекли від Росії, з бомбардувань міст. До цього додавалася типова невіра в те, що польська держава з цим впорається

(Закінчення на стор. 7)

Перехід на новий правопис

22 травня новій редакції чинного Українського правопису виповнилося п'ять років. За цей час цілком спокійно прижились норми щодо написання частки „пів“ (тепер без тире, апострофів і винятків), стихли дискусії щодо „проектів“ та „етерів“, які тепер майже повсюди і навіть „индик“ не викликає такого емоційного ажіотажу. Звікаємо? Ці п'ять років також були відведені як перехідний період для багатьох „дражливих“ змін, яких торкався основний мовний закон. Й існування паралельних форм на письмі та мовленні на зразок „проект/проект“ з червня припиняється. Але фінал п'ятирічної „паралельності“, насправді, важливий більше для освіти та преси, яким тепер вже нема варіантів, є лише один і він чинний.

Значно важливішим здобутком правописних змін, здається, став поступовий відхід від тоталітарного „диктату норми“ у мові і прийняття мовної багатотваріативності та змінності, розуміння процесів, які важливі для мовної політики держави та звання до мовних змін. У 1930-их роках за відхід від впроваджених сталінських мовних норм можна було відповісти свободою і навіть життям. Сьогодні, на щастя, інші часи. Однак емоційний градус мовних дискусій залишається надто високим щодо ще однієї норми, яка вперше з 1930-их років з'явилася у мовних правилах, – творення фемінітивів.

Варто одразу зауважити, що редакція „Українського правопису“ 2019 року не встановлювала нових правил вживання фемінітивів. Але саме на його сторінках вперше в незалежній Україні було офіційно зафіксовано, легалізовано моделі творення жіночих відповідників професій, занять чи соціальних ролей. Так процес творення фемінітивів набув своєрідного офіційного статусу в сучасній мові.

Процес творення жіночих відповідників для української мови не „вигода сучасних феміністок“. Цей процес розпочався значно раніше, відколи жінки включалися у соціальну та професійну діяльність. Тим паче, що українська мова має граматичний рід, і відповідників спільного роду у ній дуже мало, на відміну від англійської. І хоча більшість назв професій чоловічого роду (директор, слюсар, воїн, шофер), для мов, де є рід (серед яких

КАДРОКОНСПЕКТ

КАДРОВИК.UA

ТВОРЕННЯ ФЕМІНІТИВІВ

ДЛЯ ТВОРЕННЯ ФЕМІНІТИВІВ ВИЖИВАЮТЬ НАЙЧАСТІШЕ СУФІКС -К-, БО ВІН ПОЄДНУЄТЬСЯ З РІЗНИМИ ТИПАМИ ОСНОВ.

НАЗВИ У ЧОЛОВІЧОМУ РОДІ

Адміністратор
Дизайнер
Директор
Інженер
Редактор
Співак

Адміністраторка
Дизайнерка
Директорка
Інженерка
Редакторка
Співачка

СУФІКС -ИЦ-(Я) ПРИЄДНУЄМО НАСАМПЕРЕД ДО ОСНОВ НА -НИК.

НАЗВИ У ЧОЛОВІЧОМУ РОДІ

Апаратник
Буфетник
Верстатник
Кролівник
Манікюрник
Провідник

Апаратниця
Буфетниця
Верстатниця
Кролівниця
Манікюрниця
Провідниця

СУФІКС -ИН-(Я) СПОЛУЧАЄМО З ОСНОВАМИ НА -ЕЦЬ, А ТАКОЖ НА ПРИГОЛОСНИЙ. СУФІКС -ЕС- ВЖИВАЮТЬ РІДКО.

НАЗВИ У ЧОЛОВІЧОМУ РОДІ

Кравець
Продавець
Імунолог
Технолог
Соціолог
Філолог
Стюард

Кравчиня
Продавчиня
Імунологиня
Технологиня
Соціологиня
Філологиня
Стюардеса

НЕ ПЛУТАЙТЕ

Директорка
(жінка на посаді директора)

Генерал
(жінка, що має військове звання генерала)

Директорша
(дружина директора)

Генеральша
(дружина генерала)

Творення фемінітивів. (Фото: kadrovik.ua)

українська), фемінізація професійних назв є актуальною для включення жінок у „поле видимості“ мови.

У „Російсько-українському словнику“ (1924–1933) під керівництвом Агатангела Кримського та Сергія Єфремова назви професій і рід занять подавали у двох варіантах – жіночому і чоловічому роді. Тобто сто років тому нормативними вважались назви професій і у жіночому роді і не лише професій: виборниця, законодавиця, чинниця

(Закінчення на стор. 16)

УКРАЇНСТВО У СВІТІ

Свято української вишиванки

Василь Шляхтич

ЗЕЛЕНА ГУРА, Польща. – Зеленогурський гурток Об'єднання українців у Польщі 16 травня провів фестиваль – Свято української вишиванки.

Від 2007 року День вишиванки відзначають в Україні і у світі у третій четвер травня. З цієї нагоди зустрілися українці, щоб показати друзям-полякам і всім українцям, яким випало жити в Зеленій Гурі, що вишиванка є для нас національною святинєю з 1947 року, коли в рамках жорстокої операції „Вісла“ українське населення з Лемківщини і Надсяння було примусово переселене з етнічних земель на західні території післявоєнної Польщі.

З 1956 року в Зеленій Гурі засновано Українське суспільно-культурне товариство, яке створила мішаний хор. Є фото цього хору з перших років

На святкуванні Дня вишиванки веде-ча Дана Пономаренко і доповідач Василь Шляхтич.

його існування – усі в українських вишиванках з сіл і містечок усього Закерзоння. У міжвоєнний період діяв подібний хор у моєму рідному селі Улючі, що над Сяном. У тому хорі виступали у подібних вишиванках хлопці і дівчата з Улюча, якого вже немає. У хорі співали мій батько – Миколай Шляхтич, а також його рідні та двоюрідні брати. Співав у тому ж хорі також рідний брат моєї мами Пелагії – Іван Кулик.

Український хор в Польщі

День вишиванки в Ізраїлі

Світлана Глаз

Цьогорічний День вишиванки в Ізраїлі ознаменувався не лише зодяганням красивих сорочок та суконь, але і добрими справами, які підготувала громадська організація „Ізраїльські друзі України“ в кількох районах з 16 по 18 травня.

Українська громада та ізраїльські друзі України вирішили провести марафон добрих справ: „Вишиванку вдягай та допомагай!“. Під час заходів допомагали ізраїльським воїнам та збирали кошти для українських вояків. Працювали волонтерські команди, які готували українські традиційні страви. Волонтери відвідали військові частини на півдні Ізраїлю, де пригощали варениками бійців, серед яких чимало вихідців з України. Волонтери завітали до поранених в лікарнях, де

Волонтери приготували 500 порцій вареників.

(Закінчення на стор. 18)

Обрано нового ректора Українського вільного університету

Лариса Дідковська

Ларису Дідковську, яка є доценткою катедри психології Львівського національного університету ім.Івана Франка, обрано ректоркою Українського вільного університету (УВУ) в Мюнхені.

Вибори ректора УВУ відбулися 27 квітня. Кандидатами на посаду були Л. Дідковська і завідувачка катедри мистецтвознавства ім. В. Кіпи Аделіна Єфименко. Явка становила 63%.

62% виборців проголосували за Л. Дідковську. Після закінчення 5-денного строку опрацювання можливих скарг (яких від виборців не надходило) Виборча комісія УВУ на засіданні 6 травня 2024 року визнала вибори дійсними і затвердила їхні результати.

Нова ректорка приступить до виконання своїх обов'язків із початком осінньо-зимового семестру цього року.

Лариса Дідковська народилась 14 травня 1960 р. в м. Червоноград Львівської області, де навча-

(Закінчення на стор. 15)

АМЕРИКА | СВІТ

■ Історик подарував ЗСУ свою нагороду

ЛОНДОН. – Британський історик Тимоті Ґартон Еш виграв престижну канадську нагороду „Gelber Prize“ за 2024 рік за книжку „Рідні краї: особиста історія Європи“. Цей визначний історик і професор європейських студій при Оксфордському університеті передав повну суму нагороди (50 тис. кан. дол.; 36.6 тис. ам. дол.) на українське військо. Т. Еш прибув до Києва 17 травня, щоб разом з фундацією „Повертайсь живим“ передати спорядження українському війську. „Я не можу придумати кращого способу використання нагороди за книжку про недавню європейську історію, ніж передати її на спорядження для українських Збройних сил до перемоги. Бо у цій війні на карту поставлено не менше, ніж майбутнє Європи“, – сказав він. Професор прибув також, щоб представити українську версію своєї книжки „Homelands: A Personal History of Europe“. У ній, автор виявляє історичний шлях європейського континенту від закінчення Другої світової війни до сьогодні. Він пише про передумови й наслідки війни в Європі і вказує на давні пляни Путіна відновити імперію. Т. Еш отримав цю нагороду за найкращу у світі документальну книгу англійською мовою про закордонні справи. В грудні 2022 року і лютому цього року він читав лекції на Українському католицькому університеті і в Києво-Могилянській академії. Він є автором багатьох статей про сучасну Україну. („Kyiv Post“)

■ Нікі Гейлі має нову посаду

ВАШІНГТОН. – Колишня посол США до ООН і колишня губернаторка Південної Кароліни Нікі Гейлі, яка кандидує на посаду президента США, стала членом Гадсон інституту – „мозкового центру“ у Вашингтоні. Про це 15 квітня оголосив президент інституту Джон Волтерс. „Нікі Гейлі є перевіреним, ефективним провідником у зовнішній та внутрішній політиці. В часі світового політичного зрушення вона залишилася непохитним оборонцем свободи й ефективним оборонцем американської безпеки й добробуту. Для нас честь мати її в нашій команді“, – сказав він. Під час своєї кампанії Н. Гейлі підтримувала сильну закордонну політику США, особливо у війні між Росією та Україною. Вона була останнім суперником Дональда Трампа на позицію кандидата в президенти від Республіканської партії. У 2018 році Гадсон-інститут надав їй нагороду за глобальне провідництво, особливо за заслуги на посаді Посла США до ООН за президентства Дональда Трампа. Вона часто наголошувала на потребі міжнародного альянсу США з Україною, Ізраїлем і Тайваном. Інші визначні члени Гадсон-інституту – колишній Державний секретар Майк Помпео, колишній Секретар транспорту Ілейн Чао та колишній Генеральний прокурор Вільям Бар – так само з колишньої адміністрації Д. Трампа. Колишній віце-президент Ден Квейл і колишній Державний секретар Генрі Кісінджер також були членами інституту. („Fox News“)

■ Уряд віддає оселю Гебельса

БЕРЛІН. – Німецький уряд готовий віддати оселю відпочинку нацистського пропагандиста Джозефа Гебельса після кількох десятиліть намагань знайти для неї покупця. Фінансовий сенатор берлінського стейту Стефан Еверс оголосив 2 травня, що він готовий віддати 17-гектарову посілість „кому-небудь“, хто візьме за неї відповідальність. Він додав, що стейт „не матиме іншого виходу, як знести“ посілість, якщо не знайдеться новий власник. Посілість була збудована в 1936 році за 10 миль на північ від Берліну. Після провалу нацистського режиму союзники використовували її як військовий шпиталь, а відтак передали СРСР, який перетворив її на молодіжний табір. Посілість стоїть пустою від 2000 року. Для її відновлення потрібно витратити приблизно 350 млн євро, а для демонтування – лише 50 млн євро. („The Telegraph“)

Війна і проблеми мобілізації

18 травня в Україні набрав чинності новий закон про мобілізацію. Довгоочікуваний. Президент Володимир Зеленський оголосив загальну мобілізацію в Україні в перший день повномасштабного вторгнення Росії, 24 лютого 2022 року. З того часу Верховна Рада кожні три місяці продовжує термін дії цього указу президента, тобто формально мобілізація в Україні триває в безперервному режимі вже третій рік.

Насправді мобілізація перебуває у системній кризі. У перші тижні та місяці після вторгнення біля українських територіальних центрів комплектації (ТЦК) вишикувалися черги охочих приєднатися до Сил оборони. ТЦК просто не могли впоратися з такою кількістю добровольців, і людей без військового досвіду найчастіше просто відправляли додому. Вже за кілька місяців потік добровольців вичерпався, а Сили оборони потребували поповнення втрат і набору новобранців для здійснення поставлених завдань. У цій ситуації виявилися суттєві проблеми. Законодавство про мобілізацію не відповідало викликам воєнного часу.

Система військового обліку була недосконалою. ТЦК не мали інформації про місце проживання, соціальний статус мільйонів військовозобов'язаних жителів країни, які всупереч вимогам законодавства не ставали на облік, не бажаючи потрапляти в поле зору армійської системи. На вулицях українських міст з'явилися патрулі, які доправляли до ТЦК чоловіків призовного віку, що не перебувають на військовому обліку. Виникли нарікання воюючих підрозділів на якість поповнення, що до них надходило. Середній вік мобілізованих перевищував 40 років, мобілізовані найчастіше не були готові до бойових дій на сучасному полі бою.

Влітку минулого року розпочалася робота над комплексним законом, який міг би згладити нинішні вади системи мобілізації в Україні. Через наростаючу непопулярність теми мобілізації в українському суспільстві ніхто не бажав бути причетним до призову новобранців до армії. Проект готували у таємниці від суспільства. Першу версію законопроекту подали від уряду до парламенту в останні дні грудня минулого року. Після хвилі критики проєкт відкликали й після доопрацювання зареєстрували у Раді 30 січня. Депутати подали до нього понад 4,000 поправок, їх кілька тижнів розглядали у Комітеті з питань національної безпеки, оборони та розвідки.

Кадровий голод в українській армії є настільки сильним, що на деяких ділянках фронту росіяни чисельно перевершують українців у 7-10 разів. Росія теж провела мобілізацію для нового великого наступу на українські позиції.

Поповнення української армії новими силами було єдиним способом забезпечити досвідченим і втомленим воїнам можливість ротації та відпочинку. А з проєкту вилучили положення про можливість демобілізації бійців після трьох років служби та обов'язкові ротації військових на передовій.

З 18 травня всі призовники, військовозобов'язані та резервісти мають з'явитися у ТЦК для оновлення персональних даних.

Чи новий закон про мобілізацію вирішить проблеми в армії? За результатами американських досліджень рівень грамотності й освіти призваних має відіграти вирішальну роль для бойової ефективності підрозділів, сприяючи кращому розумінню військової технології, тактики та командних структур. Армія з великою часткою осіб із нижчими здібностями, як правило, має знижений бойовий потенціал. Поповнення підрозділу новобранцями низької якості знижує ефективність усього війська та збільшує ризики втрат для досвідчених бійців.

Отже, формуючи Сили оборони України, слід уникати таких помилок. Це вимагає більш продуманого та стратегічного підходу до мобілізації. Але у роботі ТЦК з мобілізації є критичні недоліки, що можуть підірвати ефективність військових підрозділів у разі непередуманої мобілізації з акцентом на кількість понад усе.

Так, Верховна Рада ухвалила закон про мобілізацію, який протягом останніх місяців був предметом запеклих суперечок в українському політичному середовищі та ширше – у суспільстві. Закон формально посилює правила військового обліку, посилює санкції проти „ухилянтів” та конкретизує положення про відстрочку від мобілізації. Шквал обурення у соціальних мережах викликало виключення із законопроекту положень про демобілізацію бійців, що вже воюють, а також обов'язкову ротацію військових на передовій.

Російська пропаганда теж використала затягування Києва з ухваленням закону про мобілізацію для того, щоб посягти сумніви щодо доцільності подальшої підтримки України на Заході, який запитує: якщо ви не хочете мобілізації, парламент не хоче голосувати, то навіщо вам допомога, чому ми повинні допомагати?

Коментатори звертають увагу на те, що цей закон у першу чергу не про додаткове збільшення кількості мобілізованих, а лише про облік. Левова частка новачків, прописаних у новому законі, стосується саме посилення правил військового обліку для українських призовників з тим, щоб армійська система „побачила” їх, а не змушена була набирати людей до війська практично наосліп. Закон обмежує можливість „ухилянтів” працювати на державній службі та дозволяє ТЦК через суд ініціювати позбавлення їх водійських прав. Збільшено вдвідесятеро штрафи за такі порушення.

Бронь від мобілізації отримують співробітники правоохоронних органів, депутати Верховної Ради та не більше двох їхніх помічників на кожного, керівники центральних органів виконавчої влади, судді.

Призову на військову службу не підлягають студенти, а також викладачі. Тільки за бажанням можуть мобілізувати громадян з інвалідністю, звільнених з полону, а також юнаків молодших 25 років. Окремо в законі прописано, що всі мобілізовані обов'язково проходять необхідний військовий вишкіл.

Є надія, що Україна матиме військо, здатне протистояти окупантам. Але це має стати покликанням усього українства, в тому числі й закордонного.

ПОСТАТІ

Останній житель села Городок у Бескидах

Стефан Лашин

Юліуш Васік, Король мандрівників Юлій І, знайшов своє місце на землі в селі Городок. Хто він був? Народився 13 травня 1928 року. Більшу частину свого життя провів у Ольштині. Працював фізично 15 років і 25 років був офісним працівником. Як сам згадував, пройшов шлях від складальника до директора. Мав вищу освіту, ступінь магістра педагогіки.

У 1943 році, у віці 15 років, потрапив до нацистської в'язниці. Вперше відвідав Городок у 1975 році. Його очарувала краса висохлого дуба, освітленого вночі блискавками, на березі Солінського озера. Він полюбив це місце.

З 1990 року протягом чотирьох років, за допомогою сина і дружини, будував хатку. З Солінського водосховища він виносив на берег пеньки майже надлюдським зусиллям, різав їх з сучків і пиляв ручною пилкою на відповідні розміри. Потім клав брус на брус. Металеві елементи, за необхідності, були тільки в дверях. На них він написав: „Хто пустельникові дає, той Пану Богу дає. Що ви зробили пустельникові, то ви зробили і мені. Все буде вам зараховано”.

У Городку життя Юліуша протікало спокійно, в спілкуванні з природою, плаванні і щоденних вправах. Жив він тим, що знайшов у лісі (збирав ягоди, гриби, трави) і рибою, яку вловив у Соліні, а також тим, що подарували йому відвідувачі-туристи.

Король Юліуш відмовився від комфорту і міського життя. Вибрав спокій і життя в згоді з природою. Постійно боровся за кращий світ, вільний від війни і ядерної загрози. Коли до нього приходили туристи, він читав їм лекції про озброєння, насильство і мир у світі. У домі, який він побудував, писав листи до Путіна, Дональда Трампа, королеви Єлизавети II та інших правителів світу.

Спочатку Ю. Васік жив у своїй хатині цілий рік. Потім, після років, він

Юліуш Васік

перебував у ній лише літом. Дуже тужив за дружиною, яка померла в 2015 році. Проте він часто повторював: „Я не самотній. Я сам”.

Важливою подією в житті Ю. Васіка була його коронація на Короля мандрівників, яка відбулася 22 липня 2007 року в Городку. У церемонії взяли участь місцеві жителі та запрошені гості, включаючи колег студентів з Польщі та з-за кордону. Деякі прибули на цю особливу церемонію навіть з США. Були промови і подарунки. Корону для короля виготовив видатний скульптор Здзіслав Пекальський. Тоді Ю. Васік був призначений Королем мандрівників як Юлій І. У 2015 році Король Юліуш І самокоронувався на Короля Бескидів. Ю. Васік пішов у вічність 16 січня 2022 року.

Не буде перебільшенням, якщо скажемо, що Ю. Васік був останнім жителем бойківського села Городок в Бескидах. Село перестало існувати після депортації його мешканців до радянської України та на західні зем-

(Закінчення на стор. 8)

СВОБОДА

Пам'ятаймо
про
Україну!

Газета заснована у 1893 році

Видає Український Народний Союз

Головний редактор: Андрій Нинка

Редактор: Левко Хмельковський

FOUNDED IN 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

☎ (973) 292-9800
Fax (973) 644-9510

E-mail: svoboda@svoboda-news.com
Website: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to:

Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Передплата: \$90.00 на рік, \$50.00 на півроку.
Для членів УНСоюзу – \$80.00 на рік, \$45.00 на півроку.
Електронна версія (www.svoboda-news.com) – \$40.00.
Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda”.
Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ”

Адміністрація / Оголошення
☎ (973) 292-9800 x 3040 • Fax (973) 644-9510

Володимир Гончарик
E-mail advertising@ukrweekly.com

Передплата
☎ (973) 292-9800 x 3040

Володимир Гончарик
E-mail subscription@svoboda-news.com

Думки, висловлені в матеріалах, підписаних конкретним автором, не конче віддзеркалюють позицію редакції тижневика „Свобода” або його видавця.

Небезпека...

(Закінчення зі стор. 4)

ся. Люди діяли так, ніби державних установ взагалі не було. Звідси самостійні поїздки на кордони, щоб роздавати там продукти і засоби гігієни. Звідси маса людей, які прийняли українців у свої домівки. Як ми тоді робили опитування, кожен 20-ий респондент зізнався в тому, що приймав у себе українську сім'ю. Це дивовижна шкала висхідного альтруїзму. Німці, шведи і британці припускають, що це держава повинна забезпечити біженцям дах і харчування. Поляки знають, що все потрібно вирішувати самостійно, не чекаючи підтримки органів держави або місцевого самоврядування.

Росіяни донедавна постійно говорили про „спеціальну операцію“, незважаючи на те, що фактично вели війну, що знищує український народ. Зрештою, це також історія про брехню, яка повинна приховати правду. Вони кажуть одне, і тим часом вони хочуть вбити українців. Той, хто є жертвою таких військових, окупаційних або колоніальних дій, буде сприймати світ таким чином. І більше того, це матиме розумне обґрунтування. Щоб вижити в таких ситуаціях, краще не вірити, ніж вірити.

Михал Білевич – польський соціальний психолог, соціолог, публіцист, доцент Варшавського університету, керівник Центру досліджень упередженості та викладач катедри психології Варшавського університету. Щойно вийшла його книга „Traumaland“.

Від редакції. Військові дії, втрата родичів і друзів, відчуття небезпеки визивають постійний стрес, накопичується втома. У військових, що повертаються до цивільного життя, ситуація ускладнюється різкою зміною умов життя, в яких вже не потрібно забезпечувати виживання. Виникає високий ризик розвитку посттравматичного стресового розладу (ПТСР).

Це важкий психічний стан, різновид тривожного розладу, який виникає в результаті психотравмуючих ситуацій. Близько 8 відс. чоловіків та 20 відс. жінок, які пережили травматичні події, мають ПТСР. Зазвичай ПТСР починає проявлятися приблизно через шість місяців після травмуючої події. Проте, якщо особа має потужну тривалу у часі дію (наприклад, перебування в окупації, постій-

ні ситуації обстрілів та повітряних тривог тощо), вірогідність швидкого розвитку ПТСР підвищується.

Багато людей після травми відчують симптоми, які зникають через кілька тижнів. Однак якщо ці симптоми тривають понад місяць і впливають на повсякденне життя, це можуть бути ознаки ПТСР.

Розвиток ПТСР супроводжують три основні симптоми: нав'язливе намагання „переосмислити“ неприємні події, відтворити їх в уяві (зокрема, у сновидіннях); прагнення уникати того, що нагадує про травму (наприклад, місця події); підвищені тривожність і емоційне збудження, постійна настороженість, підозрливість.

Також ПТСР можуть супроводжувати невпевненість через страх, і як наслідок – відкладання прийняття рішень, неконтактність з оточуючими; надмірна втома, дратівливість, депресивні стани, головні болі, нездатність концентрувати увагу на чомусь; почуття провини, сорому або самозвинувачення; зловживання алкоголем чи наркотиками; почуття недовіри і зради, а також „несправедливості долі“; депресія і почуття безвиході; думки про самогубство; відчуття відчуженості; фізичні болі; поверхневий і неспокійний сон, жакливі сновидіння; здригання при дзвінках, оплесках та інших буденних звуках; нездатність згадати цілі епізоди пережитої травми; відчуття, що людині „не судилося“ знайти роботу, створити сім'ю.

Можливі ускладнення

Ігнорувати поставлений діагноз ПТСР не слід. З плином часу проблема може посилитися та призвести до незворотних ускладнень. Тест на ПТСР, що проводиться з самим потерпілим, не завжди є точним, оскільки деякі фактори хворий може приховувати. Часто психіатр рекомендує додаткову консультацію в присутності родичів або людей з близького оточення. Це дозволяє виключити наявність інших, симптоматично схожих захворювань.

Лікування ПТСР часто вимагає використання блокаторів, антидепресантів, транквілізаторів, нейролептиків.

При ПТСР сеанси зазвичай відбуваються щонайменше раз на тиждень з одним і тим самим терапевтом та часто тривають 8-12 тижнів. Психотерапія дозволить правильно приймати, згадувати події, розповідати про свій досвід та відчувати безпеку.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Про книжку „Як я був. Калейдоскоп подій“

Маю надію, що мене пам'ятає редактор „Свободи“ Левко Хмельковський. Ми познайомились в редакції газети „Шевченків край“, коли він приїздив на Звенигородщину, а потім працювали разом в редакції „Черкаської правди“. Хочу привітати його з виходом у світ у видавництві „Вертикаль“ його книги „Як я був. Калейдоскоп подій“. Вона сильніша й вагоміша від багатьох сучасних романів. Я не знаю, щоб хтось з сучасних письменників зумів так чесно й захопливо поділитися пережитим, щоб горе більше не повторилося.

Через щирі й чесні спогади про гірке дитинство, 10-річні страждання ув'язненої матері Валентини, важке й сповнене труднощів, але й дуже цікаве життя викрито багато злочинів компартійної радянської влади СРСР, яка не давала окупованій Україні підвести з колін і вирватися з рабства. Це репресії проти дітей вигаданих „ворогів народу“, хоча справжніми ворогами народу були компартійні вожді, це винищення поляків, що жили на території, захопленій російськими колонізаторами, це трагедія українських авіаконструкторів, екологічні наслідки внаслідок злочинного застосування отрутохімікатів на бавовняних плантаціях Азербайджану та Узбекистану.

Не обійдені сміливою увагою публіциста також теперішні проблеми України, зокрема знищення санаторіїв, хоча збідніле до краю населення не може в них оздоровлюватися при тому, що тривалість життя найнижча в Європі, а епідемії забирають щороку сотні тисяч життів.

Справедливо вказано багатьом авторам на їхні кричущі помилки у невдалих спробах досліджувати біографію Василя Симоненка і висловлено цілком обґрунтований здогад щодо вірша з прокляттям Христу: „Можливо, за таке прокляття поет і зазнав страждань“. Мені про Симо-

ненка багато чого розповіли його приятелі Віктор Онойко і Микола Сніжко.

Мені також колись довелося писати про комісара Сергія Пальоху і безглузду загибель 3500 парашутистів-десантників під час Дніпровської парашутно-десантної операції через злочинну недбалість радянського командування.

Для своєї біографічної повісті автор обрав цікаву форму новель чи оповідань. Після прочитання цієї книжки я почав писати свої спогади також у формі новель. Я видав кілька публіцистичних книжок. Зараз у видавництві „Вертикаль“ готують до друку книжки „Навчитися щастя. Нові зустрічі з Григорієм Сковородою“ і „Невідомий Шевченко. Вікторина“. Закінчив роботу над рукописами „Безсмертя можливе“ (про Першоапостольську церкву), „Місія в лігво диявола“ (про страченого в СРСР американського місіонера Воропаєва). Маю надію знайти меценатів на їх видання. Моя адреса: brat.tvn@gmail.com.

Василь Трохименко,
Черкаси

Усик став...

(Закінчення зі стор. 1)

у кожному з них перемагав. Переговори між командами Ф'юрі і Усика були тривалими і непростими, а двобій кілька разів відкладали.

Британська комісія з питань боксу

призупинила ліцензію О. Усика після бою з Т. Ф'юрі до 2 липня 2024 року. Причини такого рішення не вказуються, але ймовірно це запобіжний захід через ушкодження Усика, які він отримав у поєдинку, зокрема він зламав імплант зуба.

Укрінформ,
„BBC News Україна“, Voxrec

Пресфонд „Свободи“ за березень і квітень 2024 року

MARCH 2024

\$	NAME	LOCATION
150	Matkowsky, Stephen	Rochester, NY
100	Hawryliw, Adrian	Philadelphia, PA
60	Sawycky, Roman	Croton On Hudson, NY
55	Harasymiak, Andrei	Brooklyn, NY
30	Mosijczuk, Askold Pokinsky, Daria	Columbia, MD East Elmhurst, NY
20	Bilas, Myron Karkoc, Petro Nebesh, Eugene Tkaczuk, Bohdan & Oresta	Jenkintown, PA Columbia Heights, MN Parma, OH Chicago, IL
15	Hawryluk, Judie	Vacaville, CA
10	Anderson, Oksana	Dublin, OH

	Bartkiw, Orysia Dyczko, Michael	Meadowbrook, PA Yonkers, NY
5	Isajiw, George	Upper Darby, PA

Total for March 2024: \$555

APRIL 2024

\$	NAME	LOCATION
1,000	Maruszczak, Olha	Dearborn Heights, MI
200	Shklar, Eugene	Jacksonville, FL
100	Zachariasevych, Orest	Jenkintown, PA
50	Mysko, Zoreslava Polon, Oksana & Lavro	Philadelphia, PA Pittsford, NY
25	Procyk, Luba	Springfield, VA
20	Dolinsky, Larissa Gina, Vera Kinal, Oksana	Westfield, NJ Flushing, NY Metuchen, NJ

Kuzel, Zenia Medwidsky, Switlana Sydorak, Jaroslaw Turczeniuk, Bohdan Wynnyckyj, Mychajlo	Rochester, NY Toronto, ON Hillsborough, CA Elkins Park, PA Etobicoke, ON
---	--

15	Geletkanycz, Roman A & Helen	Bedford, NH
	Harhaj, Bohdan & Maria Melnik, Chrystyna	Howell, NJ New Haven, CT
10	Hayuk, Hlib Husak, Anna Kosciolek, Anna	Lakewood, CO Newark, NJ Clifton, NJ
5	Oliynyk, Ola	Carmichael, CA

Total for April 2024: \$1,665

Щиро дякуємо всім жертводавцям
за підтримку пресфонду „Свободи“

УНСОЮЗ ОГОЛОШУЄ ПРИДІЛ СТИПЕНДІЙ ТА НАГОРОД ДЛЯ СТУДЕНТІВ НА 2024-2025 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Кандидати на стипендії або нагороди мусять:

- Бути активними членами УНСоюзу щонайменше два роки до **1-го червня 2024 року**;
- Під час останніх двох років, мати поліс мінімальної вартості \$5,000 (не включає поліс Термінового страхування);
- Бути прийнятими на студії до університету в США або в Канаді.

Апликація на стипендію або нагороду від УНСоюзу мусить бути вислана до 1-го червня 2024 року.

За точними інформаціями телефонуйте до Головної Канцелярії УНСоюзу або відвідайте сторінку «*Наші Пільги*» на інтернетній мережі УНСоюзу:

www.UNAInc.org

Ukrainian National Association, Inc.
2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054
800-253-9862 ext. 3035

На роботу – у вишиванці

Працівники Головної канцелярії Українського народного союзу 16 травня у День вишиванки теж прийшли до праці у вишиваних українських строях.

Останній житель...

(Закінчення зі стор. 6)

лі Польщі в рамках жорстокої операції „Вісла” у 1947 році. Виконавцем цих вигнань була комуністична польська влада.

Ю. Васік пригадав долю села Городок по всьому світу та закрив його історію. Це село вже, окрім інформації в Інтернеті, не існує.

У 1921 році село налічувало 103 будинки і 674 мешканців. За вірогідними критеріями, там проживали

621 греко-католик, 16 римо-католиків і 37 осіб єврейської віри.

І останній, особистий акорд. Я добре пам'ятаю Ю. Васіка з часів навчання в Вищій педагогічній школі в Ольштині, де я проводив заняття з загальної дидактики на його курсі. Я запам'ятав його як здібного, старанного, працюючого студента, людину приємну, лагідного характеру, послідовну в діях, креативну і повну емпатії. Я мав запрошення на коронацію, але не міг скористатися ним, оскільки тоді перебував за кордоном.

EFFECTIVE 05/15/2024

Let your retirement **BLOOM!**

LONG-TERM ANNUITIES

5 YEAR	5.50%*	2 ND YEAR 5.00%
7 YEAR	5.75%*	2 ND YEAR 5.00%
9 YEAR	8.00%*	4.00%

* FIRST YEAR RATE. MINIMUM GUARANTEED RATE 2%.

MULTI-YEAR GUARANTEED ANNUITY (MYGA)

3-YEAR	5.00%	5-YEAR	5.00%
---------------	--------------	---------------	--------------

IMMEDIATE ANNUITY

WE HAVE INCREASED OUR RATE TO

4.00%*

* LIFE OPTION, OR FIXED PERIOD OF 10 YEARS OR LONGER.

NEW HIGHER RENEWAL RATE!

RATES SUBJECT TO CHANGE. NOT AVAILABLE IN ALL STATES.

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.
2200 ROUTE 10, PARSIPPANY, NJ 07054 • 800-253-9862 • INFO@UNAINC.ORG • WWW.UNAINC.ORG

МИСТЕЦТВО

Мисткиня відзначена в Австрії

Михайло Михайлинин

БЕРЕЖАНИ. – У Бережанському музеї ім. Богдана Лепкого провели виставку картин молоді художниці, викладачки Тербовлянського фахо-

вого коледжу культури і мистецтв Марічки Тимчук під назвою „А ти сій квіти, навіть коли завтра кінець світу“. На її картинах відчувається ніжний подих весни та літа, де розквітають червоні маки, тягнуться до сон-

ця мальви і волошки. Над пшеничним золотистим ланом і синім українським небом постають вічні символи України.

Крім квітів, художниця малює ікони. Одна із них – ікона Тербовлянської Божої Матері знаходиться у Ватикані. Цим визнанням пишається українка. З дітьми у школах та садочках М. Тимчук проводить цікаві заняття „Хочу бути художником“, на яких відкриває дитячі серця для любови до України, для пізнання перших талантів маленьких друзів. На листівках для захисників діти намалювали Ангелятко у вишиванці, щоб воно оберігало солдат у важких боях.

Художниця є лавреаткою мистецької премії ім. Олени Кульчицької, раніше вона отримувала президентську стипендію. Нагороджена званням „Майстер народних художніх промислів з живопису“. А ще вона здобула перемогу в Міжнародному

Таори Марічки Тимчук.

Мисткиня Марічка Тимчук

мистецькому конкурсі „З миром у серці“, що відбувся в Австрії. В час війни мисткиня розмальовує тубуси на підтримку 44-ої окремої артилерійської бригади ім. гетьмана Данила Апостола.

Іванові Марчукові виповнилося 88 років

Людмила Островська

12 травня виповнилося 88 років життя народного художника України Івана Марчука. Він народився 1936 року в селі на Тернопіллі. І. Марчук – лавреат Національної премії України ім. Т. Шевченка, нагороджений відзнаками „Національна легенда України“, „Скарб Нації“ за вагомий внесок в розбудову України, її розвиток та захист суверенітету.

В СРСР його творчість ігнорували і замовчували, забороняли виставки. Художник був змушений жити у Австралії, Канаді й США, звідки остаточно повернувся в Україну у 2001 році.

Серед вітань з днем народження мистця вітав Державний музей мистецтв Казахстану імені А. Кастеева відкриттям виставки робіт його „Шевченкіани“, яка з успіхом понад півроку експонувалася в Національному музеї „Київська картинна галерея“ і зберігається в музеї на Тарасовій горі в Каневі. Подарунком став вернісаж в Мельбурні, де Австралійський музей українського мистецтва зробив виставку українських художників, які проживали і проживають на цьому континенті. Найціннішим експонатом виставки стала з приватної колекції картина І. Марчука „Чорнобильська Мадонна“, створена у стилі пльонтанізму.

Колекціонери України організува-

ли виставку „Відомий і невідомий“ в Національному музеї „Київська картинна галерея“, на якій представлено 40 унікальних робіт вічного експериментатора, які рідко або майже ніколи не експонувалися, разом із найбільш знаковими і відомими його картинами. А ще цього року Національний банк України в розділі „Національна спадщина“ випустить монету „Пльонтанізм“ двох номіналів.

З мистцем мала розмову Людмила Островська у Відні, де він тепер тимчасово мешкає.

– На почесному місці у виставковій залі бачу я ще одну відзнаку – Диплом переможця проєкту „Народний президент“ за значний особистий внесок в поширення праведного імені України у світі.

– Мої картини працювали і працюють на мене і на Україну, за ними світ пізнавав неповторну красу наших земель, глибину традицій, навіть коли нічого не розуміли глядачі і дивувалися та захоплювалися, то знали, що я з України. Тепер ця місія стала моїм фронтом. Працюю аквареллю над невеликими формами.

– В експресіях відчувається дух захисників землі, які так її боронять, ніби зрослися з нею. Це полотно в чорних тонах, фронтове життя, зболене втратами, завислими в повітрі кулями, снарядами, мінами, потужна енергетика,

неприборкане прагнення перемогти. Картини можна прочитати, вони заохочують думати і співпереживати.

– Я кладу пороги, а глядачі переступають їх і думають, і кожен бачить своє. Ці ж роботи писані тут, в еміграції, після того, як під кулями виїжджав із Києва. У кожній з них частина мене, тому той стан і захоплюється в штрихах, дає про себе знати у цих згустках енергії на білих полотнах. Песимізм у таких умовах, як зараз в Україні, особливо на Донеччині, під Херсоном, Харковом – велика розкіш. Бо коли сили закінчуються, починає говорити характер, а він в українців давнього гарту. Захисники України великі у своєму благородному вчинку боронити країну від тієї дикої орди. Ніколи не хотів і не вмів писати воєнної тематики. Я не хочу, щоб люди плакали, дивлячись на мої картини. Але мистецтво мусить здолати дикість.

За роки еміграції були виставки на трьох континентах у п'яти містах – Мадриді, Женеві, Братиславі. Вже четвертий рік триває виставка в Українському національному музеї у Чикаго, була у Нью-Йорку в Українському інституті Америки. Хай люди бачать, що Україна протистоїть всесвітньому терористові, який погрожує ядерною зброєю, хай знають, що нам потрібна допомога.

Іван Марчук і Людмила Островська

Помічниця майстра Тамара Стрипко, яка допомагає художнику в організації творчого процесу і в комунікації зі світом, наголосила, що він далі прагне працювати за чорним календарем, тобто без вихідних. Вона розповідає, що маєстро постійно бере участь у волонтерських проєктах в Україні, чи в Європі. Його картини „Золоту ніч“ і „Сад спокус“ продали за 220 тис. дол., половину отриманих коштів передали організації „Повернись живим“. Картину з приватної колекції „Тут спокій поселився“ продали на престижному аукціоні за понад 80 тис. дол.

На Міжнародному кінофестивалі в Каннах на аукціоні картини „Виходять мрії з берегів“ і „Замріяні копички“ теж принесли гроші Україні.

Україна відновлює...

(Закінчення зі стор. 2)

Наразі не існує механізмів, які б дозволили Польщі та іншим європейським країнам повертати українських чоловіків, які ухиляються від призову. „Нові правила отримання документів навряд чи повернуть українських чоловіків додому, але можуть ускладнити їхнє життя в Європі. Вони також можуть збільши-

ти прірву між тими, хто залишився в Україні, і тими, хто виїхав“, – прокоментувала Олена Бабакова, польська експертка з міграції та викладачка Університету Вістула.

Посольство України у США з посиланням на МЗС інформує: разом із необхідними для консульської послуги документами заявники мають також подати свій військово-обліковий документ (у паперовому або електронному вигляді).

„Таким чином, призовникам

потрібно мати посвідчення про приписку до призовної дільниці, а військовозобов'язаним і військовослужбовцям – військовий квиток або тимчасове посвідчення“, – пояснюють у МЗС.

Військово-обліковий документ можна не подавати у трьох випадках: для оформлення посвідчення особи на повернення в Україну (т. зв. „білий паспорт“), коли консульська дія вчиняється в інтересах дитини, другий з батьків якої є іноземцем або особою

без громадянства, або якщо за консульською послугою звертається арештований чи позбавлений волі заявник.

Якщо немає закордонного паспорта, то для взяття на тимчасовий консульський облік громадянин має дочекатися 18 червня, коли в електронному кабінеті призовника з'явиться можливість сформувати електронний військово-обліковий документ.

Голос Америки

ПОДОРОЖІ

Буки: одне з семи чудес України

Олександр Вівчарик

Буки – невелике селище в Уманському районі Черкаської області. Точний рік виникнення поселення невідомий. Дехто твердить нібито поселення могло виникнути 1515 року. На той час ці землі були мало заселені, бо знаходилися на татарському прикордонні, неподалік Чорного шляху. Однак уже тоді тут проходила старовинна дорога, що вела на Звенигородку і Черкаси.

У нинішній війні з Росією жителі громади беруть активну участь: одні воюють на фронті, інші допомагають військовим. Зокрема, на початку повномасштабного вторгнення Росії небагата громада передала для ЗСУ автобус.

Війна прийшла в патріархальні Буки з переселенцями. У 2022 році сюди приїхало 7 тисяч людей. Частина переселенців проживає в селі Червоний Кут. Щоби підтримати їх продовольством, Буцька громада стала учасником проекту „Сади Перемоги” (всеукраїнській проект, який здійснюють за гроші Канади). Тож у 2022 році в Буцькій територіальній громаді з трьох гектарів, виділеної для цієї мети землі, зібрали

майже 40 тонн врожаю олійних культур та овочів. А також опанували виробництво соняшникової олії і згущеного молока, яке відправляють і на ЗСУ. В межах державної ініціативи бучанам надали насіння, мінітрактор і обладнання до нього на 1.5 млн грн.

„Це була земля, яка нікому не потрібна. Там був колишній цегельний завод. Ми опрацювали цю землю. Участь у проєкті взяли також близько 100 приватних домогосподарств громади, викладачі й студенти політехнічного ліцею. Молоком допомогли фермери. У 2023 році під програму виділили вже майже 12 гектарів землі, які ми засіяли не лише овочами, городиною, олійними культурами а й зерном. І зараз у нас освітні заклади на 80 відсотків забезпечені безкоштовним овочевим набором. Купуємо лише м'ясо і хліб, – каже голова громади Сергій Залізник. – За гроші Канади купили автоклав, склянки. І робимо консервування”.

Наразі тут шукають інвестора, який би узяв незакінчену будівлю лікарні і перетворив її на корисний для громади об'єкт. Адже незважаючи на маленькі розміри і практичну відсутність промисловості, Буки

Буцький каньйон. (Фото: Олександр Вівчарик)

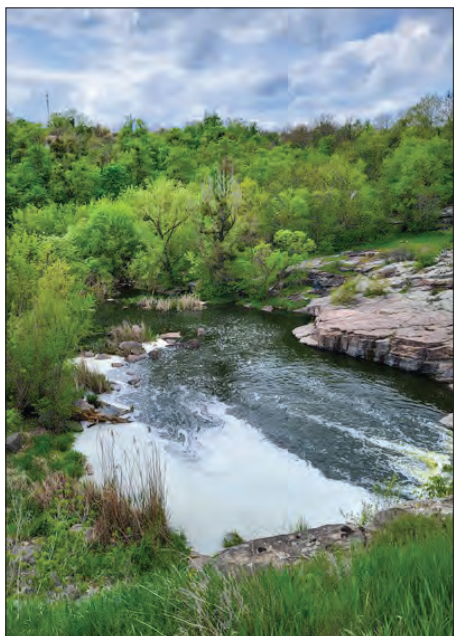
добре відомі в Україні. Селище знають насамперед через Буцький каньйон, який входить до переліку Семи чудес України. Тисячі років води Гірського Тікичу точили тут прадавні граніти, доки не утворили глибоку мальовничу ущелину, що своїм видом нагадує норвезький фьорд. Завдяки цій природній локації у селі нині фактично немає на продаж хат. Якби не повномасштабне вторгнення Росії, то у селищі з'явився б потуж-

ний інвестор і збудував готель для туристів. Тим більше, що є й відповідна кошторисна документація. Нині ж лише телестудії, котрі знімають тут рекламу, дають селищу благодійні внески за зйомки. А знімають на каньйоні і фільми, і телешов, і кліпи до пісень.

Голова громади розповідає, що каньйон через необхідність постійного прибирання, вивезення сміття залишеного туристами, забирав чимало грошей. Водночас, місцеві мають можливість завдяки каньйону підзаробити, приймаючи у себе туристів і надаючи їм харчування. За сезон вони отримують загалом до 5 млн грн прибутку.

Інколи туристичні компанії, які везуть сюди допитливих, небайдужих українців, комбінують поїздку так, щоб люди відвідали зразу Жашків та Умань. Адже у Жашкові є кінний завод, а в Умані – відомий парк „Софіївка”. Також їдуть до музею Трипільської культури в селі Леґезині, яке теж порівняно недалеко.

У громаді працюють дві амбулаторії, фельдшерсько-акушерські пункти, школи, садочки, політехнічний професійний ліцей. Над селом височіє чи не найвища в області телевежа. Люди в селі роботають, а природа – чудова.

Водоспад Вир.

Історична будівля колишньої ГЕС на Гірському Тікичі, збудована 1929 року.

Ботанічний сад у Кременці

Михайло Михайлинин

КРЕМЕНЕЦЬ, Тернопільська область. – Кременецький ботанічний сад як природньо-заповідний фонд є одним з найстаріших та найбільших в Україні. Цій унікальній перлині природнього багатства флори вже понад 200 років. Серед його засновників був доктор медицини та ботаніки Віллібальд Бессер, який дбав про цікаві види рослин, завезені з Франції, Швейцарії, США та інших країн.

Як розповідає директорка Антоніна Лісничук, зараз тут налічується понад 2 тис. видів рослин, ягідних та плодкових культур, серед них є такі, що занесені до Червоної книги та охоронного статусу. Кожної весни відвідувачів радує квітучо-білою, ніжно-рожевою красою сад магнолій, яких тут є 11 видів. Ароматні, ефір-

но-олійні, декоративні рослини, сотні дерев створюють атмосферу природнього затишку, спокою і розради, душевного тепла, доброї енергії, приємного відпочинку і піднесення. Барвисті квітами пагорби і долини пахнуть м'ятою, мелісою, лавандою, ліліями. Повсюди відкривається краса чудових краєвидів та кременецьких гір.

Працівники ботанічного саду допомагають школярам, студентам, українським та іноземним туристам відчувати себе в гармонії з унікальною і збереженою природою, передають пізнавальні екологічні знання. Ландшафти саду приваблюють мистців, краєзнавців. У час війни стежинами заповідника мандрують переселенці з Маріуполя, Бахмута, Донецька, які пізнають історію України, милуються багатим світом природи, роблять світліни зі столітнім буком, задуму-

Краса Кременецького ботанічного саду.

ють бажання біля експозиції „Трон природи”. Приятелем ботанічного саду є ірляндець з українським

корінням – Валерій Сергеев. Він привіз з-за кордону насіння едельвейсу, з якого вирости чудові квіти.

SUMA
FEDERAL CREDIT UNION

Завітайте до наших нових філій у Флориді!

Квітень 2024 в St. Petersburg:

8950 9th (MLK) St. North
Suite 130
St. Petersburg, FL 33702

Травень 2024 в North Port:

5400 S. Biscayne Dr.
Suite A
North Port, FL 34287

Зателефонуйте або надішліть СМС:

914.220.4900

Телефонуйте безкоштовно: 888.644.SUMA (7862)

www.sumafcu.org

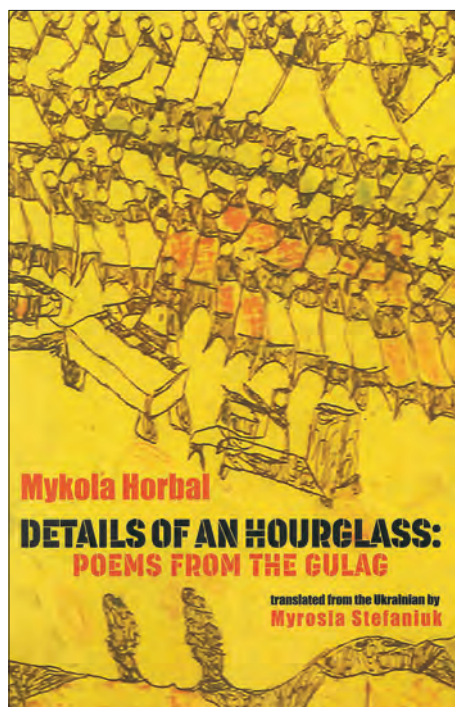
НОВІ ВИДАННЯ

Поезії з ув'язнення

Левко Хмельковський

Микола Горбаль. „Деталі піщаного годинника. Поезії з ув'язнення.“ Видавництво Lost Horse Press. Libertyn Lake. Washington. 2023. 310 стор.

Марія Зарицька з Ворену, Мишиген, прислала до „Свободи“ книжку поезій Миколи Горбала, які він написав в ув'язненні у Кучинському таборі суворого режиму на півночі СРСР. Книгу видано українською та англійською мовами

паралельними текстами. Переклад підготувала Миросла Стефанчук – вчителька, письменниця і перекладачка з Мишигену. Книга має багато тематичних ілюстрацій, які приготував невиліковно хворий брат поета Богдан Горбаль. Художнє оформлення Христини Лисневич-Голберт.

Лемко Микола Горбаль засуджений 13 квітня 1971 року Тернопільським обласним судом до позбавлення волі, вдруге засуджений

21 січня 1980 року Жовтневим районним судом Києва, втретє – 8-10 квітня 1985 року, засуджений Миколаївським обласним судом до восьми років позбавлення волі і трьох років заслання. Визнаний особливо небезпечним рецидивістом.

1983 року видавництво „Сучасність“ видало збірку віршів „Деталі піщаного годинника“ в упорядкуванні Надії Світличної. Згодом його вірші були опубліковані також англійською, німецькою та французькою мовами.

На початку нової книги вміщене „Голе слово Миколи Горбала. Не бійтеся!“. Автор розповів про свої тюремні страждання, таборову поезію, шлях віршів на волю. Друге видання вийшло у незалежній Україні 1992 року за редакцією письменниці Любові Голоти. М. Горбаль пише: „Кучинський табір суворого режиму – єдиний такого роду табір на цілий Союз для „політичних рецидивістів“. У 1985 році,

коли мене привезли в концтабір Кучино-1, там каралося усього 24 в'язні – це був заклад фізичного виснаження та ламання духу“. З табору не вийшли Валерій Марченко, Олекса Тихий, Юрій Литвин, Василь Стус. „Нехай ці окрайці думок із неволі зостануться свідченням про надто непривабливу добу“, – закінчує вступне слово М. Горбаль.

Як політичний в'язень, М. Горбаль відбув 16 років у таборах, де зазнав важкої примусової праці, поневірянь та принижень. Його міні-віршовані рефлексії відтворюють цей анти-світ. Вірші – короткі й лаконічні, з багатозначними метафорами. Гніву, спустошенню, іронії та абсурду поет протиставляє красу, надію та віру. Горбаль описує цей жорстокий життєвий досвід як „звільнюючу духовну подорож“. Він дистанціюється від лицемірства, рабської покорності та відчаю, шукаючи розраду та спокій у своєму внутрішньому світі, в універсальних істинах, природі та Божій благодаті.

„Горбалеви тексти в основному зосереджуються на осмисленні життя в категоріях вічність-тимчасовість, безконечне-минуле. Відповідно, кожен із нас є піщинкою, деталлю того годинника, який веде лік світові у безконечності, хоча можливо, інколи й „важко змиритись, що ти лиш піщинка в безмежжі часу“.

Безконечність у Горбалевих поезіях стає тим критерієм, який визна-

Микола Горбаль

чає вартість речей, явищ, самого світу. Вічність є однією з наскрізних тем збірки; її наділено рисами м'якості, плавності, тиші. Натомість тимчасовість супроводжується образами безвиході, колючості, кари та байдужості.

Горбалева поезія – це не лемент, плач чи нарікання на долю, а прагнення поглянути на негаразди свого часу відсторонено і якнайглибше“, – писала Людмила Наконечна у часописі „Критика“.

Презентація книжки „Деталі піщаного годинника“ відбулася 5 листопада 2023 року в Дітроїті, в Українському американському архіві та музеї.

У книзі – старовинні Бережани

Михайло Михайлинин

БЕРЕЖАНИ. – У Львівському фото-музеї та Бережанському краєзнавчому музеї відбулися презентації книги-альбому „Бережани та околиці на давніх поштівках і світлинах кінця XIX-середини XX століття“. У великій збірці („Майстер книг“, 350 примірників) представлено 460 старовинних оригінальних листівок із зображеннями архітектури, краєвидами міста, площею Ринок та ратушею, церквами, замком Синявських, воєнними подіями з колекції Андрія Захарківа-Олійника. Він протягом багатьох років збирає матеріали про

історію краю, щоб більше дізнатися про свого діда Миколу – січового стрільця, який у 1947 році був вивезений на Сибір і там загинув. Андрій є реставратором, провадить творчу проектно-виробничу майстерню при Монастирі отців студитів у Львові.

Упорядником видання є львівський дизайнер, автор численних альбомів про українське мистецтво Андрій Кісь.

Світлини, листівки та розповіді в книзі мають культурну та історичну цінність. Окрасою центральної площі є ратуша. Дізнаємося, що із 1805 року

(Закінчення на стор. 15)

На презентації бережанські представники культури показали старовинні костюми краю.

Незвичайна книга „Інстинкт істини“

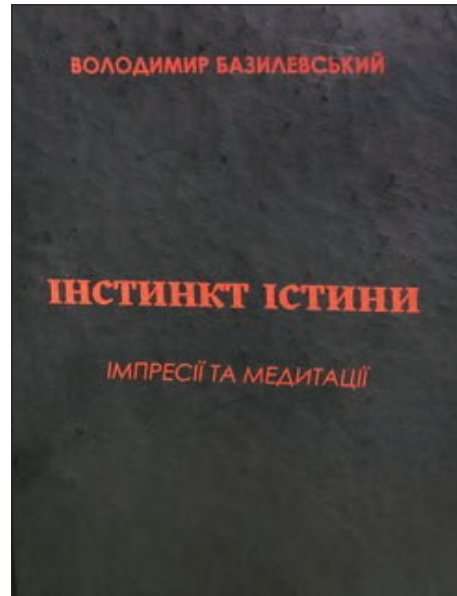
Світлана Орел

КРОПИВНИЦЬКИЙ. – У бібліотеках України тривають презентації солідного фоліанту відомого поета і публіциста Володимира Базилевського „Інстинкт істини. Імпресії та медитації“ (Кам'янець-Подільський, ТОВ „Друкарня „Рута“, 2024, 1160 стор.).

Він народився у селі Павлиш і більшу частину життя прожив у тодішньому Кіровограді. Земляки шанобливо ставляться до його творчості. Власне, й ця книга побачила світ внаслідок теплої зустрічі із земляками, під час якої автор поділився своєю тривогою про тривалі пошуки мецената на видання роздумів про життя й людину, літературу й мистецтво, експеримент і традицію. Шанувальники-земляки взяли на допомогу. І через три місяці книга побачила світ.

Історія написання книги тривала, багаторічна – півстоліття, а може й більше. У передмові В. Базилевський підказує: „Історія рукопису цієї книжки почалася з усвідомлення автором необхідності дисциплінувати свій хаотичний щоденник. Відмовитися від побутового, вторинного, дріб'язкового. Зосередитися передусім на тому, що має стосунок до літератури, культури загалом“.

Професор Григорій Клочек під час однієї з презентацій сказав, що до осягнення цієї книги читач має бути підготовлений, бо автор – один із

найзначиміших інтелектуалів країни, який все життя проводить серед книг, покладів мудрості всього світу. Професор кількома яскравими цитатами з коментарями наблизив читачів до презентованого видання.

Письменник Василь Бондар так відгукнувся про нове видання: „Тепер, коли від нас ідуть атланти, коли наш літературний світ біднішає, просто мізернішає на постаті великі й значимі, ми бачимо, як увиразнюється і звеличується автор „Інстинкту істини“. Бо такої книги за рівнем мудрості, за глибиною розмислів, за щирістю, відкритістю й навіть парадоксальністю, за густотою афористичності в українській літературі за всі її століття існування не було і чи й скоро буде“.

Будь креативним. Будь розумним.

ВИГРАЙ СТИПЕНДІЮ

Для студентів, які планують або вже навчаються в школі/коледжі/університеті

Кожен переможець отримає

\$1,000

Період подачі заявок на стипендію
закінчується 31.07.2024

Стипендія буде присуджена на основі вашого
письмового есе на таку тему: **Перелічіть які
особливо корисні фінансові послуги Selfreliance FCU
ви знаєте, і як ви бачите розвиток та вдосконалення
нашої діяльності.**

подавай заявку онлайн

Дозвольте балансу
на вашому рахунку
зростати

Маєте заощадження, які просто
лежать на ваших ощадних рахунках
в інших фінансових установах?
Зробіть так, щоб вони працювали на вас!

Відкривайте в нас **Money Market рахунок** та отримайте вигоду
від високих відсоткових ставок зберігаючи при цьому можливість
вільного доступу до своїх коштів в будь який час.

Balance	APY*
\$500,000 & up	4.07%
\$250,000 - \$499,999	3.04%
\$75,000 - \$249,999	2.52%
\$25,000 - \$74,999	2.01%
\$1,000 - \$24,999	1.51%
under \$1,000	0.05%

*APY—Annual Percentage Yield. APY is accurate as of 03.20.2024
No minimum opening deposit. Minimum balance to earn the stated APY is \$10.00

Home Office: 2332 W. Chicago Ave., Chicago, IL 60622
5000 N. Cumberland Ave., Chicago, IL 60656
136 E. Illinois Ave. #100, Palatine, IL 60067
302 E. Army Trail Rd., Bloomingdale, IL 60108
50 W. Dundee Rd., Wheeling, IL 60090

SELFRELIANCE.COM

773-328-7500
773-589-0077
847-359-5911
630-307-0079
773-489-1204

734 Sandford Ave., Newark, NJ 07106
558 Summit Ave., Jersey City, NJ 07306
60-C N. Jefferson Rd., Whippany, NJ 07981

26495 Ryan Rd., Warren, MI 48091
11756 Charest St., Hamtramck, MI 48212
7345 Orchard Lake Rd., West Bloomfield, MI 48322

973-373-7839
201-795-4061
973-887-2776

586-757-1980
313-366-0055
248-487-0330

FEDERALLY INSURED BY NCUA

ПОДІЇ В УКРАЇНІ

Поезія війни на фестивалі-ярмарку

Світлана Глаз

КИЇВ. – З 25 по 28 квітня на Виставці досягнень народного господарства (ВДНГ) тривав фестиваль-ярмарок „Книжкова країна“. В його роботі взяли участь українські видавництва, письменники, поети, критики, шанувальники сучасної української літератури. За дні роботи ярмарок відвідали сотні киян та гостей столиці, які мали можливість знайти популярні та нові книги. Книжковий ярмарок, фотовиставка, зустрічі з авторами видань, поетичні вечори, дискусії знавців, майстер-класи для дітей відбулися з наголосом на військову поезію. Було представлено 140 українських видавництв. Працював благодійний фонд, а книги після заходу передані в Міжнародний центр підтримки жінок і дітей „Місто добра“ та Національну дитячу спеціалізовану лікарню „Охматдит“. Організатори – Українська асоціація видавців та книгорозповсюджувачів і ВДНГ.

Марина Пономаренко. (Фото: Юрій Верес)

Про те, що запам'яталося найбільше розповів київський фотомайстер Юрій Верес: „На заході була представлена фотовиставка Костянтина та Влади Ліберових, воєнні світлина яких викликали тривожні почуття. На поетичних вечорах фестивалю звучала війська поезія, яка і досі не відпускає“.

Читала свої вірші про війну, надію на перемогу киянка Марина Пономаренко, яка понад сім років пише вірші. У поетки вже є книга поезій про війну „Книжка любові і люти“: „Війна перетворює життя на постійне балансування між відчаєм від втрат, російських обстрілів та намаганням якось жити в своїй спільноті. Від початку повномасштабного вторгнення майже всі мої тексти – про війну. Їх кілька десятків. Тепер пишу різкіше і зліше, ніж писала на початку війни. На фестивалі „Книжкова країна“ представили антологію поезій про кохання „Книголав 3.0“, до якої увійшов мій вірш „Зима цього року“. Вразила велика кількість відвідувачів фестивалю, незважаючи на те, що це віддалене від центру Києва місце, і до нього не так просто доїхати. Це був яскравий, сонячний, сповнений енергії захід, який показав, як багато в Україні класних книжок і людей, що ними цікавляться.

Під час „Книжкової країни“ читали поезію військових. Таку літературу потрібно популяризувати, видавати і перекладати. Адже це промовляння із самого пекла війни, це такий досвід, якого ні в кого більше немає. Він має бути збережений, оприлюднений, бо він надзвичайно важливий для України, світу. Не кажучи вже про те, що саме завдяки цим людям ми, власне, і можемо проводити такі заходи, як цей книжковий фестиваль. І жити вдома. Мені надзвичайно цінно те, що військові кажуть чи пишуть

На фестивалі „Книжкова країна“.

мені, що мої вірші допомагають їм пережити свої емоції, заспокоїтися чи, навпаки, плакати. Часом бачу відео, де військові читають мої вірші. Такі відгуки дають мені відчуття, що все було написано не даремно“.

„Книжкова країна“ вперше жила чотири дні на ВДНГ. Підсумки фестивалю розмістив на своїй сторінці в соціальних мережах очільник київського комплексу Євген Мушкін: „А тепер найцікавіше, що може бути в кінці проекту – результати, та що далі? 68 тис. людей відвідали „Книжкову країну“ за 4 дні фестивалю, яка продала 85 тис. книжок! Середній вік відвідувачів 31 рік. 17 відс. школярі, 13 відс. – студенти. Тобто, це молоді люди, які навчаються і це здорово!“

Виконавчий директор Української асоціації видавців та книгорозповсюджувачів Ігор Степурін: „Проведення фестивалю – це спільна ідея з керівником ВДНГ Євгеном Мушкіним. Під його керівництвом ВДНГ стала не просто найбільшим виставковим майданчиком України. Завдяки Євгену та його команді сьогодні це місце для родинного відпочинку, безпечного дозвілля молоді та дітей, де можна говорити про внутрішню та

зовнішню свободу, культуру відпочинку людей і під час війни.

Головне завдання фестивалю – долучити до книги та процесу читання якомога більше людей і, впершу чергу дітей та молоді, які ще систематично не читають та не купують книжки. Для цього ми створили атмосферу свята, розваг, родинного відпочинку. Ми вдячні 140 видавництвам України, десяткам книгарень, освітнім закладам, виробникам настільних ігор, бібліотекам, письменникам які, незважаючи на ризики першого фестивалю, примхи погоди, постійні повітряні тривоги, нам повірили і з якими ми разом зробили понад 130 яскравих, цікавих заходів та понад 200 подій фестивалю. Конкурс та виставка шкільних плакатів „Моя книжкова країна“, родинні читання з „зірками“, велика безкоштовна зона настільних ігор, робота під час всієї виставки професійних психологів“.

І. Степурін розповів чому зроблено наголос книжкового фестивалю на військову поезію: „Військова проза та поезія зараз займає провідне

(Закінчення на стор. 16)

Молитва устами дітей

Виступає хор „Зорянка“ – керівник одна з організаторів тижня Алла Татарова. (Фото музичного коледжу)

Світлана Орел

КРОПИВНИЦЬКИЙ. – Зворушливу назву „Молитва устами дітей“ мав традиційний тиждень хорової музики, який тривав у Кропивницькому музичному фаховому коледжі і завершився 11 травня благодійним концертом „Мій голос за Україну“.

Програма концерту складалася з виступів дитячих та дорослих, аматорських та професійних, досвідчених та нещодавно створених хорових колективів. У їхньому виконанні прозвучали твори українських композиторів про Україну, обробки україн-

ських народних пісень, естрадні та джазові твори відомих авторів регіону Марини Долгих, Кіма Шутенка, Марії Слободян. Під час концерту відбулася прем'єра: мішаний хор „Фрісон“ презентував вибрані частини з твору „Requiem brevis“ кропивницького композитора Андрія Жука.

Концерт звершився високою патріотичною нотою – зведений хор музичного коледжу під керівництвом Ярини Долінко виконав урочисту пісню „Боже, великий єдиний“ Миколи Лисенка, яка щорічно виконується учасниками фестивалю „Молитва устами дітей“.

Фестиваль завершився джазовим концертом

Учасники джазового концерту. (Фото музичного коледжу)

Світлана Орел

КРОПИВНИЦЬКИЙ. – Традиційний фестиваль інструментальної музики „Квітневі музичні вечори“ цього року завершився яскравим концертом „Джаз крізь час“. Символічно, що фінал популярного творчого фестивалю припав на Міжнародний день джазу – 30 квітня.

Відкрив концерт дебютний виступ нового ансамблю „Ray-джаз“ під керівництвом Світлани Холіної з твором Бені Гудмана „Sing sing sing“.

На сцені Кропивницької музичної

школи ім. Юлія Мейтуса звучали яскраві, динамічні та запальні твори у виконанні вокального ансамблю „Веселка“, ансамблю скрипалів „Фантазія“, дитячого ансамблю „Камертон“. Твір Р. Каррела „День наповнений сонячним світлом“ виконав фортепіанний дует Валентини Кологрєвої та Тетяни Шинкевич.

Завершив концертну програму виступ ансамблю викладачів „Диксиленд“. Цікаві історії про виникнення джазу та відомих джазових виконавців розповідали ведучі вечора Олена Соколенко та Оксана Осадчук.

Обрано нового ректора...

(Закінчення зі стор. 5)

лась у середній школі №10, яку закінчила з відзнакою. Після закінчення школи навчалась у Харківському державному університеті (1978-1983 рр.) за спеціальністю „психологія“.

У 2023 р. захистила дисертацію на тему: "Особливості бачення майбутнього старшокласниками із соматичними розладами".

Професійною діяльністю займається з 1983 року в якості психолога-практика, експерта-психолога і організаційного психолога-консультанта у різних медичних та освітніх установах. У 2007-2011 рр. працювала психотерапевтом у м. Торонто (Канада). Від 1999 року і дотепер – практикуючий індивідуальний та груповий психотерапевт, супервізор, навчаючий тренер, ведуча великих і малих психотерапевтичних груп та навчальних проектів; фахівець по роботі з кризового супроводу.

Від 1990 року викладає різноманітні психологічні курси на кафедрі психології Львівського національного університету ім. І. Франка, також викладала у Львівському Інституті менеджменту та в Міжрегіональній Академії управління персоналом.

На УВУ викладає з 2015 р., звання професора УВУ присвоєне у 2016 р., з 2017 р. очолює кафедру психології, у 2019 р. обрана деканом Філософського факультету УВУ.

З початку повномасштабного вторгнення активно долучалася до соціальних проектів УВУ, зокрема, виконувала функції є супервізора для волонтерів проекту „Грунт“.

Війна переходить...

(Закінчення зі стор. 1)

Нарешті, важливо звернути увагу й на тло зустрічі – загострення на Харківщині, якого вдалося б уникнути. Маючи американські ракетні установки HIMARS, ЗСУ могли зупинити ворога ще до початку атаки. Але оскільки росіяни накопичували війська і техніку за межами української території, вони були в безпеці, знаючи про заборону з боку США на використання поставленої зброї по території РФ.

Такий дозвіл уже є від Великої Британії. Такі питання обговорюють у французькому парламенті. Офіційний Київ звернувся до президента Джо Байдена з проханням дати „добро“ хоча б на удари по прикордонню. Крім того, відомо, що напередодні „Рамштайну“ це питання обговорювалося й на рівні міністрів оборони України та США – Рустемом Умеровим та Ллойдом Остіном.

Тож наскільки високі шанси на те, що нарешті зміниться позиція партнерів щодо використання наданої зброї?

Зняття заборони на використання наданої Україні зброї по території РФ обговорювалося на „Рамштайні-22“. І обговорюватиметься й надалі – під час наступних зустрічей.

Питання стоїть не стільки в моральному праві і законності таких дій, скільки в практичному пляні. Експерт Олександр Мусієнко переконалий, що швидше, ніж до кінця року, буде знайдена формула, за якою Україні буде дозволено бити

У січні 2024 року організувала та проводить навчання в сертифікатній програмі УВУ за участі Інституту психосоціальних досліджень і розвитку особистості в Оснабрюці з підготовки консультантів по роботі із наслідками пережитих травматичних подій. Загалом опублікувала понад 50 наукових та навчально-методичних праць, понад 40 наукових публікацій після захисту кандидатської дисертації.

За поданням Італійського Братства учасників АТО та від імені Всеукраїнського об'єднання „Країна“ нагороджена медалею „За зцілення людських душ“ (1 грудня 2020 р.), численними подяками та відзнаками освітніх та громадських організацій.

Володіє українською, англійською, польською та російською мовами.

Заміжня, має дорослого сина.

* * *

Український вільний університет в Мюнхені – перший вищий навчальний заклад української еміграції за кордоном. Викладання відбувається українською мовою.

Його заснували 1921 року з ініціативи українських інтелектуалів у Відні, невдовзі його перемістили до Праги. Після закінчення Другої світової війни університет знов перемістився – у столицю Баварії.

З 1992 року Міністерство освіти та науки України визнало дипломи Університету правочинними.

Тут є три факультети з 13-ма спеціальностями: Філософський факультет, Факультет державних та економічних наук, Факультет україністики.

У цьому академічному році на УВУ навчається близько 500 студентів

Пресслужба Фондації УВУ

зброєю партнерів. Україна вже сьогодні завдає ударів по російських стратегічних цілях, зокрема, по Новоросійському морському порту.

Ведуться розмови про направлення в Україну військових з країн НАТО.

Міністер оборони України Рустем Умеров наголосив, що за час, що минув від попереднього засідання, ворог суттєво активізувався, намагаючись розтягнути українську оборону вздовж 1200-кілометрового фронту. Зокрема, на кордоні з Харківською областю.

„Ми стримуємо цей наступ: відновлюємо наявні бойові підрозділи та створюємо нові бригади“, – запевнив Умеров. Він нагадав партнерам, що російські масовані ракетні удари спричинили складну ситуацію в українській енергетиці. Ці удари також створюють потенційну небезпеку і для сусідніх країн.

На брифінгу після закінчення зустрічі Міністер оборони США Ллойд Остін повідомив, що учасники обговорили оборонні операції на всій лінії фронту. За його словами, „виживання та успіх України є ключовими для безпеки України, безпеки Європи, глобальної безпеки та безпеки Америки“.

Чи можуть ЗСУ застосовувати американську зброю для ударів по об'єктах у Росії? Голова Об'єднаного комітету начальників штабів США Чарльз Браун уточнив, що врешті-решт вирішувати Україні, але, як правило, сьогодні американська зброя застосовується не на великі відстані. Щодо окупованого Криму, то Україна має право бити по ворожих цілях на півострові.

ФІЛАТЕЛІЯ

„Укрпошта“ випустила „пророчу“ марку

Світлана Орел

КРОПИВНИЦЬКИЙ. – 8 травня „Укрпошта“ ввела в обіг поштову марку „Русській військовий флот – до дна!“, випуск якої здійснено за підтримки ВМС ЗСУ. Нова марка є третьою в серії поштових марок воєнного часу і символізує очищення Чорного моря від російських кораблів.

Нова марка містить зображення кораблів, які є найбільш вагомим втратою ворога за два роки повномасштабного вторгнення. Всі вони були потоплені, пошкоджені та виведені з ладу завдяки Силам безпеки та оборони України. Зображений підприцілом ворожий сторожовий крейсер „Адмірал Макаров“ поки що залишається неушкодженим. Але саме він може стати наступною ціллю, адже метою українських оборонців є повна відсутність військових кораблів Росії в Азово-Чорноморському регіоні. Художником марки став Віктор Грудаков. На поштовому випуску також використано шрифт Дмитра Растворцева, розроблений спеціально для ЗСУ.

Одночасно з випуском нової марки 8 травня „Укрпошта“ відкрила продаж благодійної презентаційної рамки, яка містить усі три поштові марки цієї серії з відбитками штем-

Нова поштова марка

пелів першого дня.

У Музеї мистецтв у Кропивницькому 8 травня погасили нову марку. У церемонії взяли участь представники місцевої влади, командир стрілецького батальйону Іван Реут, директорка обласної філії акціонерного товариства „Укрпошта“ Тетяна Капустіна та директорка Музею мистецтв Тетяна Ткаченко.

Урочисті погашення нової марки відбулися в ряді міст України.

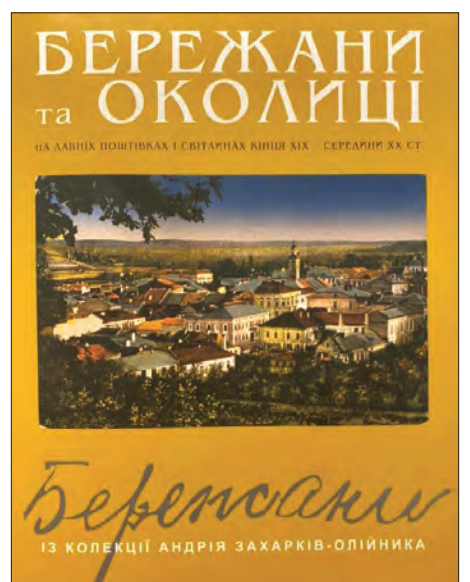
Під час церемонії погашення марки в Кропивницькому перший заступник голови обласної ради Юрій Семенюк, перший заступник начальника обласної військової адміністрації Павло Конопко, командир стрілецького батальйону Іван Реут, директорка обласної філії „Укрпошта“ Тетяна Капустіна та директорка Музею мистецтв Тетяна Ткаченко. (Фото обласної ради)

У книзі – старовинні...

(Закінчення зі стор. 12)

в її приміщеннях працювала гімназія, в якій навчалися майбутні світоці українського народу – Маркіян Шашкевич, митрополит Спиридон Литвинович, письменник Богдан Лепкий та інші. На жаль, деякі будівлі, храми, вулиці, інтер'єри, ландшафти, зображені на поштівках, назажди втрачені. Цікавий матеріал з книги почерпнуть реставратори, архітектори, художники, краєзнавці. Цінним альбом стане для іноземних гостей – поляків, австрійців, вірмен, євреїв, оскільки на зображеннях є спільна з бережанами історія та культура.

Журналістка Мирослава Гонгадзе, яка є родом з Бережан, закупила і подарувала цю книгу українським бібліотекам та школам. Міський голова Бережан Ростислав Бортник

Обкладинка альбому „Бережани та околиці“

подякував авторам альбому за цінні пам'ятки – колекції, які творять культурну спадщину краю.

Щоб розмістити рекламу у „Свободі“,
телефонуйте на 973-292-9800, дод. 3040

Перехід на новий...

(Закінчення зі стор. 4)

(діячка), з'ясовниця, заводовласниця, коштадавиця тощо. Однак доля цього проєкту і його творців відома, 1933 року словник вилучають, правопис замінюють 1937 „новим“, фемінітиви теж потрапляють під заборону в офіційному мовленні і стилі, а вцілілі маркуються у словниках як „застарілі“ або „розмовний стиль“, „зневажливе“. То ж процес зупиняється.

Саме тому українська мова до нового етапу прийшла із неупорядкованим полем назв у родах. Якщо „трактористка“ чи „вчителька“ стали вживаними, навіть оспіваними і звичними у мовленні, то варіанти нових професій засвоювались в підрадянському варіанті мови у переважно чоловічому роді (ветеринар, спортсмен, водій) і в офіційні документи треба було писати „журналіст Скуратівська“ чи „Софія Русова – письменник, громадський діяч, одна з популяризаторів фемінітивів у літературі“. Тож на офіційному полі, який називають „офіційним стилем“, – юридичних та нормативних документів фемінітиви практично не використовувались.

Українські правописи з 1937 року і далі ігнорували це поняття взагалі. До появи норм у правописі 2019 року. П'ять років тому поступово почались зміни. Вже 2020 року Міністерство економіки дозволило використовувати фемінітиви в офіційних документах, щоправда, не як обов'язкову умову, а „за бажанням особи“.

Наступного, 2021 року Президент України підписав закон, згідно з яким назва свята „День захисника України“ змінена на „День захисників і захисниць України“. Це поки що єдиний випадок запровадження фемінітивів у назвах професійних свят, але не останній.

Процес звикання, приймання фемінітивів (чи фемінативів, – як дозволена форма) триває. Такий процес не буває легким, особливо щодо чутливих тем. Тож обговорення та емоційна напруженість не спадають. Але саме для того, аби прийняти фемінітиви, варто починати з історії питання.

Культурна критикиня Лена Чиченіна відповідає так: „Взагалі, у цьому питанні все просто: як людина себе ідентифікує, так її й слід називати чи сприймати. Хтось асоціює себе з роботою, хтось із, скажімо, материнством, хтось із чимось ще. І так, комусь може здаватися дурницею, коли у профілі якась жінка підписує себе „дружина та мати“, бо ти тоді просто „овуляшка“ згідно з фізіологією.

Але якщо саме так вона себе відчуває, то нікому не має бути до цього діла“ – це і є основне правило приватної коректної комунікації і називання.

Оцінювання на зразок „не так звучить“ зовсім не стосується правопису, скоріше смакових нюансів та вміння приймати зміни конкретної людини. Поява „некрасивих“ чи комусь „не таких“ форм слів – це ще й про зміну гендерної традиції. Тут є чимало парадоксів: „До речі, відмова жінок від фемінітивів, зазвичай, дуже схвалюється чоловіками. Причому тими, які обурюються, що баби нині хочуть бути мужиками і позбавляються жіночності. Де логіка?“ – питає Л. Чиченіна. Логіки в емоціях шукати важко. Але спробуємо.

Відповідь на ці питання мають і філологині, які досліджують фемінітиви та працюють у цій сфері. Ярина Пузиренко в 2005 році захистила дисертацію з теми фемінітивів в українській мові XI-XV ст. Каже, що емоції вже значно стихли порівняно з тим періодом. Ольга Шевчук-Клюжева, соціолінгвістка в період затвердження правопису працювала в Національній комісії зі стандартів державної мови і підтверджує, що докладали максимальних зусиль і лобіювали тему фемінітивів на офіційному рівні.

Щодо причин несприйняття, то науковиці пояснюють їх так:

Звичка. „Це наслідок тривалого їх невживання в українській мові, і як кожне відносно нове явище, викликає шок, заперечення і потім прийняття. Історично в нас, окрім „княгині“ існували і „матінки“, „настоятельки монастирів“. А мій професор Ілля Кучеренко говорив, що мають бути футболіст і футболістка. Для нас це тоді звучало дивно. Але якщо є потреба, кожне явище буде названо“, – пояснює Я. Пузиренко.

„Ефект новизни, який викликає сплеск емоцій. І якщо це має такий ефект, треба думати над тим, як з цим працювати. Для лінгвістики, для глобальної держави п'ять років це і не дуже великий термін. Тому, можливо, ще у нас і тривають ці дискусії“, – каже О. Шевчук-Клюжева.

Відсутність інформаційної мовної політики. На цьому наполягає кандидатка філологічних наук, яка займається і питаннями мовної політики О. Шевчук-Клюжева: „Мала б відбутися інформаційна кампанія на державному рівні, яка б роз'яснила, що фемінітиви – це не щось абсолютно незвичне для української мови. Якщо ми подивимось на це питання, то вже майже тисячу років, як українці використовували фемінізовані

назви. І чому цієї комунікації не відбулося зараз, важко сказати. Така промокампанія допомогла б зняти емоційну запаленість не самих лексем, а всієї ситуації щодо використання фемінітивів“.

Русифікація. „В українській мові завжди був продуктивним префікс „-ка“, аналог в російській „-ша“. За радянського часу він був практично дискредитований через російський вплив“. Як приклад, Я. Пузиренко наводить популярне у той час словозвертання „товариш“. Якщо російський відповідник чоловічому у жіночому роді був „товарка“ і вживався вкрай рідко та не прижився, то в українській „товаришка“ не мав таких проблем. Але вплив на творення фемінітивів мав саме російський варіант: „До жінок за радянських часів почали звертатись „товариш така-то“, це під російським впливом поширилось в українській мові і вплинуло на подальші офіційні звертання: професор (така-то), спортсмен (така-то)“.

Престижність. Оскільки жіноча праця раніше вважалась і досі не завжди сприймається як ознака успіху (манікюрниця, няня, медсестра – типові фемінітиви і роботи з низькими зарплатами), саме жіночий варіант назви професії ніби підкреслював неprestижність роботи. Тож, якщо був варіант говорити „директор школи“ чи „директорка школи“, – обирали перший варіант „щоб показати більшу престижність“, – пояснює Я. Пузиренко.

Погоджується з цим і О. Шевчук-Клюжева: „Тривалий час в українській мові була єдина можлива норма, як лінгвістична, так і, по суті, це була норма життя, що, наприклад, жінки обіймали не такі високі посади, як чоловіки, а деякі професії взагалі були для жінок недоступні. Мова так і тримала всю цю заборону на використання афіксів, які нам показують саме приналежність до жіночої категорії, тієї чи іншої професії“.

Обидві спікерки пропонують єдиний варіант: звикання до нового відбувається через звичку.

„Коли тільки ухвалили в 2019 році наш правопис, багато було обурень ще й до слова „проєкт“. Моя знайома тоді казала, що це просто питання часу, і якщо ви 10 разів повторите слово „проєкт“, на 11-ий вам вже буде легше його вимовляти, і ваш артикуляційний апарат якось до того при звичається. Тут конкретну рекомендацію дати важко. Але треба поступово їх починати вводити в свою щоденну, спершу професійну комунікацію, якщо ти там в приватному житті якось абсолютно категорично не сприймаєш їх. Бо у професійному житті все ж таки ми маємо зважати на інших людей, які симпа-

тизують фемінітивам і які вважають, що це правило.

Я. Пузиренко наголошує, що ЗМІ допомагають напрацьовувати звичку і наводить інший, але цілком подібний приклад: „За радянських часів було місто Рівно. Ми вирости і звикли, що українською треба так. То ж потім казати Рівне було незвично. Але зараз вже й забули про ту назву, звикли. Відповідно, фемінітиви – це органічна особливість української мови, то коли в засобах масової інформації будуть вживати фемінітиви в нейтральному мовленні, контексті, тоді ці слова не будуть „різати слух“. Це просто така от звичка і налаштування“.

О. Шевчук-Клюжева додає, що за ці п'ять років мали бути напрацьовані конкретні механізми використання суфіксів. „У нас не запропонували людям конкретні механізми. Бо правопис дає нам, по суті, чотири афікси і використовує їх, як хочеш. І люди використовують їх, як хочуть. Ось ми маємо і адвокатка, і адвокatesa, і адвокатиня. І тут є от певний цей момент, що людям це незрозуміло, це може не подобатися. Можливо, якби були такі рекомендації, це було б трошки легше і простіше“.

Я. Пузиренко каже, що для звикання може знадобитися більше часу. І то для формування і вибору найкращих із можливих форм. Але наголошує, що суб'єктивний фактор не може бути критерієм: „Особливо дивують випадки, коли люди вважають дивними ті слова, які навіть записані в наших академічних словниках уже дуже давно. Бо вони їх ніколи не чули“.

П'ять років, які для людини є великим відтинком, для життя мови можливо і не такі значущі. Але важливі вони саме у нашій навичці сприймати зміни, розуміти їхню суть і дозволити мові бути сучасною, відповідати епосі і жити повноцінним словотворчим життям, попри все. І на всіх рівнях використання мови. Де кожен і кожна будуть видимі і рівні.

Кожне наше персональне зусилля це розвиток нашої рідної „солов'їної“ – від переходу на українську, від використання звернень на зразок: „пане, пані“ до вживання фемінітивів у мовленні, чом би й ні. Як сказала Я. Пузиренко: „У 2005 році я у висновках до дисертації написала, що українська мова має всі можливості словотворення. Але це має бути потреба суспільства. Я дуже тішуся з того, що ми активно зараз використовуємо і вживаємо фемінітиви. Думаю, що через кілька років це стане просто звичним, буденним вжитком і не буде привертати скільки уваги“.

Ярина Скуратівська,
Київ

Поезія війни...

(Закінчення зі стор. 14)

місце в сучасній українській літературі та формує новий жанр в європейській літературі. Великий український роман про війну ще попереду і він буде обов'язково після нашої перемоги, але сьогодні наші військові „пробують перо“ і, на думку літературних критиків, досить успішно. Тому ця тема була однією з головних на фестивалі „Книжкова країна“. Зустрічі, презентації, спілкування з

військовими письменниками збирали сотні читачів та слухачів і повні зали. Цього року головну премію країни Шевченківську премію в галузі літератури отримали саме військові письменники Дмитро Лазуткин та Ярина Чорногуз, які разом з десятками військових письменників були гостями фестивалю. Ми ухвалили рішення, що наступна „Книжкова країна“ на ВДНГ відбудеться 25-29 вересня 2024 року. І наша велика вдячність ЗСУ за можливість жити, працювати, видавати книжки, проводити такі масштабні заходи“.

МИХАЙЛО КОЗЮПА
Ліцензований Продавець
Страховання Життя
MICHAEL KOZIUPA
Licensed Life Insurance Agent
Ukrainian National Assn., Inc.
973-723-4387
mkoziupa@outlook.com

ARKA
Вишиванки, хустки, нитки,
тканина до вишивання, рушники,
коралі, пояси, кераміка, різьба
89 East 2nd St., New York, NY 10009
Tel.: 212-473-3550

ХРИСТИНА БРОДИН
Ліцензований Продавець
Страховання Життя
CHRISTINE BRODYN
Licensed Life Insurance Agent
Ukrainian National Assn., Inc.
187 Henshaw Ave.
Springfield, NJ 07081
Tel.: 973-376-1347

ЕВГЕН ЩЕРБА
Ліцензований Продавець
Страховання Життя
EUGENE SERBA
Licensed Life Insurance Agent
Ukrainian National Assn., Inc.
Branch 173, Wilmington, DE
856-904-4161
Serba@unainc.org

ЛІТЕРАТУРНІ ЗУСТРІЧІ

Вшанували пам'ять Тодося Осьмачки

Олександр Вівчарик

КУЦІВКА, Черкаська область. – 14 травня в Куцівці вкотре зібралися літератори, викладачі, інші небайдужі люди, щоби вшанувати пам'ять геніального поета і прозаїка Тодося Осьмачки, який народився тут 1895 року. Завідувач катедри української літератури Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького проф. Володимир Поліщук сказав, що збереження цієї традиції є

Священик о. Василь.

ще одним посвідком і твердженням незнищенності і життєствердності України і українського народу.

За вже усталеним звичаєм було також відзначено лавреата Всеукраїнської літературної премії ім. Тодося Осьмачки. Цьогорічну переможницю представила голова конкурсної комісії з присудження премії, поетка, генеральна директорка Шевченківського національного заповідника в Каневі Валентина Коваленко. Переможницею стала мешканка Теплика, що на Вінниччині, Олена Герасименко, котра народилася в Носачеві, на Смілянщині, з поетичною збіркою „Соло для цвіркуна”. Вона читала свої вірші.

Читали свої вірші і її побратими по творчості Ганна Клименко-Синьок, Анатолій Горбівненко, Олександр Діхтяренко, Валерій Власюк, Анатолій Терещенко.

У церкві Різдва Богородиці о. Василь Шарко відправив панахиду за поетом, що повернувся до земляків у пам'яті, пам'ятнику і книжках, як відродився і храм, в якому його малим хрестили. З дзвіниці святині відкривається такий чарівний краєвид на поля, луки, переліски, сади, ставки з

Зустрілися в Куцівці (зліва): Наталія Вовк, Ігор Волошин, Володимир Поліщук і Валентина Коваленко. (Фото: Олександр Вівчарик)

лебедами на них, що мимоволі усвідомлюєш: де ж іще було народитися поету, як не тут! Священик дозволив задзвонити у нові дзвони, чим присутні скористалися.

Священик запросив присутніх оглянути печери, які він копає під храмом, музей старожитностей, створений у його підвальному приміщенні.

А потім було й частування. Про нього, як і про доповнення літературного конкурсу матеріальним заохоченням, подбала місцева влада в особі голови Ротмістрівської об'єднаної територіальної громади Ігоря Волошина і старости Куцівки Наталії Вовк. Гостей пригостили славнозвісними куцівськими варениками.

Українські депутати...

(Закінчення зі стор. 2)

Не існує законодавчої заборони, яка би забороняла українцям використовувати зброю США на території РФ. Обмеження Білого дому є виключно політичним рішенням та позицією адміністрації Байдена, наголошують експерти, з якими спілкувався „Голос Америки”.

Українські парламентарі вважають, що політичне рішення адміністрації можна змінити, якщо буде відповідний тиск законодавців, як у публічній сфері, так і на рівні особистих перемовин.

Д. Арахамія нагадує, що неформальний вплив Конгресу США на адміністрацію і раніше призводив до просувань та позитивних рішень щодо розширення допомоги Києву. „Це ж не перша така практика, починаючи з артилерії і танків, до літаків та іншого. Тобто, є впливові конгресмени в обох партіях, ми знаємо, хто на кого впливає, у нас вже є певна мапа дій... Тут працює комбінація речей, щось треба сказати публічно, а щось навпаки, засекреченим листом відправити на адміністрацію, щоб вони розглядали. І ті й ті механізми використовуємо”, – сказав Д. Арахамія.

„Голос Америки” розпитав представників обох партій у Конгресі, чи ведуть вони відповідні переговори з українською стороною, і чи готові американські законодавці допомогти Києву.

Лідер демократів у Палаті представників Гакім Джеффріс хоч і не сказав, що буде намагатися переконати президента від своєї ж власної партії, але зауважив, що потрібно розглядати варіанти, як досягти перемоги України в російській війні.

„У мене не було можливості зустрітись з делегацією, але я з нетерпін-

ням чекаю цієї дискусії. Я дійсно думаю, що ми маємо продовжувати оцінювати, як ми можемо найкращим чином гарантувати, щоб український народ, який діяв з такою хоробрістю та відвагою протягом останніх двох з гаком років, міг рішуче перемогти російську агресію. Для блага народу України, а також для блага вільного світу, правди, демократії та суспільства, заснованого на правилах”, – прокоментував Г. Джеффріс.

Більш категоричним у своїй позиції є провідний республіканець та очільник Комітету із закордонних справ Палати представників Майкл Маккол.

За його словами, американський Конгрес виділив кошти на допомогу українцям, щоб ті перемогли у цій війні. Обмеження ЗСУ в стратегічному використанні наданої зброї суперечить намірам Конгресу США, вважає політик. За словами республіканця, за обережною політикою непровокування Росії стоїть радник президента Байдена із нацбезпеки Джейк Салліван, мовляв, саме від нього залежить зняття цієї політичної заборони з Києва.

Загалом, якщо республіканці більш рішучі у своїй критиці щодо адміністрації Байдена, то демократи обережні у своїй позиції щодо використання американської зброї на території Росії. За словами конгресмена-демократа Бреда Шермана, США мають „розглянути переваги, які це дає Україні на полі бою, порівняно з ризиками для світової безпеки”.

Натомість республіканець Кріс Смит вважає, що Україні потрібно дозволити діяти за власною стратегією, щоб закінчити війну, навіть якщо це означає вести вогонь по території агресора.

„Путін зробив це без жодної провокації. Він убив незліченну кількість українців. Ми маємо підтримати українців у тому, що вони вважають

найкращою стратегією для припинення цієї війни. І якщо це означає піти туди, звідки все це походить, а це на території Росії, то нехай так і буде”, – вважає конгресмен Смит.

А за словами колишнього військового, а нині конгресмена-республіканця Річа Маккорміка, досягти перемоги без ударів по території нападника майже неможливо.

„Якщо ви у війні і намагаєтесь покінчити з поганими хлопцями, ви маєте знищити воєнну інфраструктуру та особовий склад, який хоче завдати шкоди вашому народу. Ви не повинні мати обмеження в цих діях. Звичайно, ми хочемо слідувати міжнародним правилам, але це не є частиною цих правил. Ми не повинні обмежувати їхній доступ до зброї і тактики, яка допоможе виграти цей конфлікт і покласти край цій нелюдській і несправедливій війні”, – каже Маккормік.

Конгресмен-демократ Джим Коста вважає, що адміністрація має провести ґрунтовні перемовини з українською стороною для остаточного рішення.

„Адміністрація Байдена повинна дати Україні продумане право вибору та тісно співпрацювати з її військовими. Адже це ставить Україну у невигідну позицію щодо стримування наступу, коли вони не можуть протистояти атакам росіян у прикордонних районах. Потрібно діяти розсудливо. Україна повинна робити все можливе, щоб захистити свою територію”, – коментує Джим Коста.

Як на такі заяви реагують в адміністрації Білого дому. Ще у травні 2023 року тодішній голова Об'єднаного комітету начальників штабів США Марк Міллі заявляв журналістам, що США та НАТО не ведуть прямої війни з РФ, відтак і їхня зброя не може використовуватись на території агресивної проти України держави.

Наразі, адміністрація Байдена хоч і

не така вже категорична у своїх заявах як торік, але досі не підтримує використання американського озброєння на російській території.

Коментуючи аналогічне питання вже цього тижня, представники адміністрації Байдена наголосили, що вони не сприяють та не заохочують використання американської зброї на території РФ.

„Ми не сприяємо і не заохочуємо атаки на території Росії. Але росіяни окупували регіони в Україні, які не є їхньою територією. І українці мають повне право атакувати російські війська, які перебувають на українській землі. І ми й надалі будемо робити все можливе, щоб допомогти їм у цьому”, – сказав радник Білого дому з комунікацій Джон Кірбі.

Під час візиту до Києва Державний секретар США Ентоні Блінкен заявив, що офіційний Вашингтон не заохочує удари американською зброєю за межами України, але Україна повинна сама ухвалити рішення щодо того, як вона збирається вести цю війну.

Катерина Лісунова, кореспондентка Української служби „Голосу Америки” в Конгресі США

Друкарня

COMPUTOPRINT Corp.

Established 1972

Clifton, New Jersey

виконує друкарські роботи:

- книжки (в твердій і м'якій оправах)
- журнали (з експедицією, або без)
- канцелярйні друки
- весільні запрошення (в укр. і англ. мовах)

Ваші замовлення виконуємо сумлінно, скоро і на час та з 40-літнім досвідом!

973-574-8800

Fax: 973-574-8887

e-mail: computopr@aol.com

МИСТЕЦТВО

Виставка Віктора Снісаренка „Пейзажні мотиви Черкащини“

Олександр Костирко

ЧЕРКАСИ. – 16 травня у художньо-музей відбулось відкриття персональної виставки Віктора Снісаренка „Пейзажні мотиви Черкащини“. В. Снісаренко – талановитий черкаський художник, творчість якого свободою самовираження. Він особливим чином розкриває природу такою, якою ми її відчуваємо душою.

Художник народився в селі Мудрівка Чигиринського району, яке було затоплене водами Кременчуцького водосховища. Але залишилися його живі спогади: „Хоча в Мудрівці я прожив кілька перших років свого життя, воно запам'яталося мені нескінченними полями, красивими людьми та безмежним плесом Дніпра, що сяє на сонці“. Тато Семен Снісаренко, родом з Медведівки, пройшов дорогами Другої світової війни від рядового до командира дивізіону у званні майора. У цивільному житті працював учителем історії та малювання, мав художній смак і конкурував із місцевими художниками-оформлювачами. Мама Євдокія Лаврінченко народилася в Івківцях і пройшла важку школу виживання (її батько був розкуркулений чотири рази і розстріляний у 1937 році у Чигирині).

Після затоплення Мудрівки сім'я переїхала у Медведівку, де Віктор закінчив середню школу. Найбільше запам'яталося бабусине обійстя, глиняні хати під соломою, запах сіна,

На виставці „Пейзажні мотиви Черкащини“. (Фото: Олександр Костирко)

глини та кізяка, коні, вози, оранка кінсьми, молотьба ціпами, перемелювання зерна на борошно у вітряках, що на горі, та випічка житнього хліба у печі на капустаному листку, а також друзі, якими були обжиті всі довколишні яри, особливо Ціпів яр. Збереглися теплі спогади про походи з бабусяю удосвіта до церкви у недільні дні, золотава святковість церковної служби. Художник згадує: „Думалося, що так буде вічно: вітряки на горбах, польський костел, острів, весною з усіх боків залитий водами Тясмину. Дорослі добиралися в село, а діти в школу на човнах. Але все змінилось. Величезні тясминські плавні з каскадом ставків були осушені,

люди зникли, хати попадали, костел перетворився на електромлин“.

У 1976 році Віктор вступив до Київського інженерно-будівельного інституту на архітектурний факультет. Після закінчення працював архітектором-проектувальником, є автором близько 300 індивідуальних об'єктів житлового та громадського призначення. У 2001 році став членом Національної спілки архітекторів України.

Але бажання малювати ніколи не полишало. У 2007 році Віктор вступив до Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького на факультет образотворчого мистецтва, у 2012 році отримав кваліфікацію художника і диплом бакалавра, а у 2014-му – магістра, викладача образотворчого мистецтва.

В. Снісаренко щиро вдячний долі, своїм вчителям та друзям: „У підго-

Художник Віктор Снісаренко.

товці та становленні мене як художника ключову роль відіграли знані черкаські мистці Іван Бондар, Віктор Клименко, Віктор Олексенко – педагоги високого рівня та величезного досвіду.

Всі пейзажі художник створює на пленері.

Особливими є деякі сюжетні картини автора, які присвячені біографічним або історичним подіям. Так, у картині „Весна на хуторі Кресельці“ відтворено не лише мальовничий краєвид біля Мотронинського монастиря, але й місце загибелі головного отамана Холодноярської республіки Василя Чучупаки 18 березня 1920 року у нерівному бою з частинами Червоної армії. Подія минулого наче вплетена у вічність природи. У творах В. Снісаренка розкривається можливість такого гармонійного поєднання.

День вишиванки...

(Закінчення зі стор. 5)

вони проходять лікування та реабілітацію. Їх також пригощали смачними стравами, а Юлія Тараненко заспівала для них пісні, чим підняла настрій, дух.

В Тель-Авіві відбулися майстеркласи для дітей українських біженців та фотофестиваль, де Михайло Коротков робив фотосесії за пожертви для українських воїнів. Про це розповіли співзасновники організа-

ції „Ізраїльські друзі України“ Анна Жарова та В'ячеслав Фельдман. А в соціальних мережах вони поділилися світлинами з святкових подій.

„17 травня „Ізраїльські друзі України“ виїхали на південь пригощати солдат варениками. Ми приготували 500 порцій вареників. Частину відправили солдатам в сектор Газа. – розповів В. Фельдман. – Зараз ми допомагаємо на два фронти: в Україні та Ізраїлі. Зібрані кошти від заходів в День української вишиванки будуть відправлені ЗСУ з побажанням якнайшвидшої перемоги.

Картини Віктора Снісаренка.

Активісти у вишиванках приїхали до солдатів. (Фото: „Ізраїльські друзі України“)

Вшанували добровольця зі США

Михайло Михайлинин

КОСМАЧ, Івано-Франківська область. – 15 травня в карпатському селі Космачі біля символічної могили січових стрільців відбулося відкриття меморіальної дошки на честь загиблого воїна – американця з українським корінням Едварда Волтера Вілтона III. Він народився та проживав у США, навчався на спеціаліста швидкої медичної допомоги, з дитинства цікавився військовою справою. Він любив спорт, книги, отримав гарне виховання і навички самостійності в скавтській організації, цікавився родинними коренями предків в Україні.

В перші місяці повномаштабної війни молодий американець прибув на українську землю, щоб разом з українцями боронити її від ворога. Він служив солдатом-добровольцем з позивним „Ганс“ у першому Інтернаціональному легіоні ЗСУ. Побратими згадують, що воїн-америка-

Пам'ятний знак Едварду Волтеру Вілтону III в Космачі.

нець пишався своєю українською спадщиною, був відважним і допомагав іншим воїнам, любив Україну та мріяв залишитися тут після війни. Своє молоде життя він віддав за свободу України, загинув 7 квітня 2023 року від уламкового поранення внаслідок артилерійського обстрілу біля села Новоселівське, Луганської області. Йому було 22 роки.

Ініціатором меморіального знаку став батько воїна, який хотів благородним вчинком розповісти Гуцульщині та всій Україні про коротке героїчне життя сина. Батько Едвард прибув зі США на урочисте відкриття і подякував українцям, що беруть пам'ять про сина-воїна.

Голова громади Дмитро Мохначук висловив подяку родині героя за патріотичне виховання.

Тепер в Космачі мешкає родичка американця Марія Арсенич, тут збереглася стародавня хата, де народилися і проживали їхні спільні предки. Загиблий герой є прикладом для українців, як треба любити рідну землю.

Доброволець зі США Едвард Волтер Вілтон III.

DNIPRO LLC.

**ПАЧКИ, АВТОМОБІЛІ
ТА КОНТЕЙНЕРИ
В УКРАЇНУ**

Туристичні послуги: авіаквитки в Україну та інші країни • Пересилка пакунків, автомобілів та контейнерів в Україну та інші країни світу • Українські та європейські компакт-диски • Українські сувеніри та хустки

ROSELLE, NJ
645 W 1st Ave.
Tel.: 908-241-2190
888-336-4776

CLIFTON, NJ
565 Clifton Ave.
Tel.: 973-916-1543

PHILADELPHIA, PA
1916 Welsh Rd., Unit 3
Tel.: 215-969-4986
215-728-6040

UNION FUNERAL HOME
LYTWYN & GRILLO
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
Nicholas J. Grillo, Manager
AIR CONDITIONED ROOMS
Обслуга ЩИРА і СЕРДЕЧНА
Our services are available
anywhere in New Jersey.
Також займаємося похоронами
на цвинтарі в С. Бавнд Бруку
і перенесенням тлінних останків
з різних країн світу.
UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Ave (corner of Stanley Terr.)
UNION, NJ 07083
908-964-4222
www.unionfuneralhome.com

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похоронами
в **BRONX, BROOKLYN,**
NEW YORK і околицях
ДАНИЛО БУЗЕТА – директор
Родина **ДМИТРИК**
Peter Jarema Funeral Home, Inc.
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y. 10009
(212) 674-2568

Ділимося сумною вісткою, що 10 травня 2024 року відійшов у вічність

сл. п. Ярослав Стадник

народжений 1 жовтня 1926 року в с. Чернихівці, Україна.

Здобув мистецьку освіту у 1950-му році в Академії мистецтв у Римі, Італія, де також брав участь у виставках Організацій міжнародних художників.

Приїхавши до Америки, Ярослав служив два роки в американській армії, опісля продовжував вищі студії мистецтва в університеті в Анн Арбор, Мишиген. Після одержання учительської посади, продовжував навчання, яке закінчив в 1956-му році дипломом з мистецтва (рисунок і малярство).

Персональні виставки картин в олій та пастелі влаштовував у різних містах США, Канади та Австралії.

У глибокому смутку залишилися: дружина Уляна, син Марко з дружиною Петі і їхні сини Спенсер і Кені, донька Ірена Хризанта, син Павло з дружиною Ізабель та дітьми Себастьяном, Бією та Емілією, ближча і дальша родина в Україні, США, Канаді та Австралії.

Замість квітів родина просить посилати пожертви на 56-ий Відділ СУА (UNWLA Branch 56, c/o Inia Tunstall, 4000 Aston Garden Drive, Venice, FL, 34292)

Вічна йому пам'ять!

У глибокому смутку ділимося сумною вісткою, що 16-го лютого 2024 року з волі Всевишнього відійшла у вічність наша найдорожча Донька, Мама та Сестра

св. п.

Міряся Михальчак

народжена 15-го березня 1971 року.

Горем прибиті:

мама

діти

сестра

та дальша родина в Україні, Польщі та Канаді.

- Богданна Худьо

- Софія і Микола Михальчак з татом Борисом

- Рома Пранпат з чоловіком Ройом та дітьми Лукіяном і Михайлиною

Парастас відбувся 23-го лютого 2024 року в похоронному заведенні Литвин і Литвин, Union, NJ.

Похоронні відправи відбулися 24-го лютого 2024 року в Українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя в Ньюарку, Н. Дж. Тлінні останки спочинуть на цвинтарі Gate of Heaven, East Hanover, NJ.

Для вшанування пам'яті Покійної, пожертви можна складати на: Crohn's and Colitis Foundation (<https://www.crohnscolitisfoundation.org/>) або на Фундацію Українського Католицького Університету (www.ucufoundation.org).

Просимо ласкаво про молитви за спокій душі Покійної.

Вічна їй пам'ять!

KULINSKI MEMORIALS
809 SOUTH MAIN STREET • MANVILLE, NJ 08835
Tel. 800-458-5467 • 908-722-3130 • Fax 908-253-0027
KulinskiMemorials@msn.com • KulinskiMemorials.com

- Служить українській громаді понад 60 років
- Понад 40 кольорів граніту до вибору
- Гравюри на замовлення
- Консультації вдома за домовленням
- Обслуговує клієнтів у трьох штатах (NJ, NY, PA)
- 5 хвилин від Українського цвинтаря св. Андрія у С. Бавнд-Бруку, Н. Дж.

SELF RELIANCE NEW YORK
Federal Credit Union

САМОПОМІЧ - НЬЮ ЙОРК
Федеральна Кредитова Кооператива

**Скористайтесь з Наших Високих
Відсотків!**

**1-річний
сертифікат
5.38%
APY***

*Обслуговуємо членів кредитівки та українську
громаду з 1951 року!!*

*Пропонуємо кредити, депозити та картки Visa
за найкращими відсотковими ставками!*

Toll Free (888) SELF-REL

Email: Info@selfreliancenyc.org

Website: www.selfreliancenyc.org

**APY – річні відсотки нараховуються за умови, що дивіденди залишаються на депозиті до закінчення терміну дії сертифікату. Штраф нараховується за дострокове зняття коштів з депозиту. Мінімальна сума для відкриття сертифікату становить \$500.00. Дані відсотки дійсні з 5 січня 2024 р. та можуть змінитися в будь-який час.*

MAIN OFFICE:

108 Second Ave
New York, NY 10003
Tel: (212) 473-7310
Fax: (212) 473-3251

KERHONKSON:

6329 Route 209
Kerhonkson, NY 12446
Tel: (845) 626-2938
Fax: (845) 626-8636

UNIONDALE:

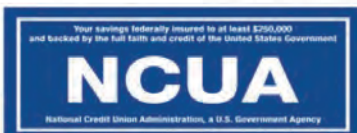
226 Uniondale Ave
Uniondale, NY 11553
Tel: (516) 565-2393
Fax: (516) 565-2097

ASTORIA:

32-01 31st Ave
Astoria, NY 11106
Tel: (718) 626-0506
Fax: (718) 626-0458

LINDENHURST:

225 North 4th Street
Lindenhurst, NY 11757
Tel: (631) 867-5990
Fax: (631) 867-5989

Your savings federally insured to at least \$250,000 and backed by the full faith and credit of the United States Government. NCUA National Credit Union Administration, a U.S. Government Agency